QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

Magistrat

Dr. Consuelo Scerri Herrera LL.D DIP. MATR. (Can.)

Seduta mizmuma illum 31 ta' Jannar 2017.

Rikors Numru 374/09CSH

Philip Xuereb, Maurizio Gauci u Antoine Mallia ezercitanti s-sengha taghhom taht l-isem ta' G&X Construction

Vs

Joseph Mifsud u Maria Mifsud u b'digiret tad-9 ta Jannar 2012 gie kjamat in kawza il-Perit Joseph Bugeja.

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tal-rikorrenti fejn talbu lil din il-Qorti tikkundanna lill-intimati jhallsuhom dik is-somma rapprezentanti xoghol ta' kostruzzjoni maghmul minnhom a tenur ta' kuntratt t'appalt li kien hemm bejniethom liema kuntratt gie mitmum u miksur minghajr ebda raguni valida fil-ligi mill-intimati liema somma dovuta ghandha tigi likwidata minn din il-Qorti wara li tali xoghol jigi mkejjel minn Perit Arkitett skond il-ligi.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-Mandat ta' Sekwestru Kawtelatorju bin-numru.... mressaq mill-rikorrenti kontestwalment mal-presenti u bl-imghax bl-oghla rata li tippermetti l-

ligi mid-data li tali somma kienet dovuta mill-intimati lill-rikorrenti sad-data tal-effettiv pagament.

Qed jigi dikjarat li s-somma li qed tigi mitluba mir-rikorrenti minghand l-intimati ma teccedix is-somma ta' hdax-il elf Ewro (€11,000).

Rat ir-risposta ta' Joseph Mifsud kif prezentata nhar is-27 ta' Ottubru, 2009 fejn eccepixxa s-segwenti:-

1. *Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk l-esponenti qeghdin jirrispingu l-pretensjonijiet u l-allegazzjonijiet kollha pretizi mill-rikorrenti stante illi ma huwiex minnu li l-esponenti kisru l-obbligu kontrattwali taghhom fil-konfront tal-rikorrenti, ghall-kuntrarju kienu l-rikorrenti stess li abbandunaw il-lant tax-xoghol.*
2. *Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost ix-xoghlijiet ta' kostruzzjoni li saru fil-fond mertu ta' din il-kawza ma sarux skond is-sengha u l-arti rikjesta mil-ligi u lanqas skond il-pjanti approvati mill-awtoritajiet kompetenti u l-esponenti sofrew danni u spejjez konsiderevoli minhabba x-xoghol hazin u l-agir abbuziv, illegali u negligent tar-rikorrenti, u dan kif ser jigi pprovat permezz ta' kontro-talba li ser tigi pprezentata kontestwalment ma' din ir-risposta.*
3. *Illi minghajr pregudizzju l-esponenti hallsu ghas-saldu lir-rikorrenti dak spettanti lilhom fil-ligi.*
4. *Salv eccezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti u b'riserva ghal kull azzjoni spettanti lill-esponenti skond il-Ligi.

Rat illi l-intimati kienu qeghdin jipprevalixxu ruhhom mid-dritt moghti lilhom ai termini ta' l-Artikolu 396 et seq tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta u esponew is-segwenti:-

1. *Illi huma kienu inkarigaw lill-rikorrenti rikonvenzjonati sabiex jesegwixxu xoghol ta' kostruzzjoni fil-fond numru 9, Triq Dun Geraldu Mangion, Mqabba.*
2. *Illi x-xoghol esegwit mir-rikorrenti rikonvenzjonati ma kienx skond is-sengha u l-arti rikjesta mill-ligi.*
3. *Illi inoltre minhabba x-xoghol hazin u l-agir abbusiv, illegali u negligenti tar-rikorrenti, gew ikkawzati hsarat fil-fond prorpjeta ta' l-esponenti.*
4. *Illi skond rapport tal-Perit Alan Saliba nkarigat mill-esponenti sabiex jispezzjona l-izvilupp tal-fond in kwisjtoni, gew irriskontrati s-segwenti lanjanzi teknici:*

i. *Fis-saqaf ta' quddiem dehru konsenturi rqaq mit-tul hekk kif jidhru mir-ritratti hawn annessi u indikati bhala (**ritratt 01**) u (**ritratt A)** kontra d-direzzjoni tax-xibka (**ritrat B**) li jindikaw li dan is-saqaf huwa diffettuz.*

ii. *Skond rapport tal-Perit Joe Bugeja inkarigat mix-xoghlijiet in kwistjoni (**Dok JB**), il-konkos li kellu jintuza ghas-soqfa kellu jkun Grade C25. Minn testijiet li saru fuq il-parti ta' wara tas-saqaf jirrizulta li dan is-saqaf ghandu Core Compressive Strength ta' 19.5 N/mm2 (Dok SB) u ghalhekk bil-bosta inqas minn 25 N/mm2 li kien ordnat.*

iii. *Skond il-pjanti approvati mill-MEPA (**Dok MEPA**) il-floor to ceiling height kellha tkun ta hdax-il filata. L-gholi ezistenti mill-qicc ta' l-art sas-saqaf huwa ta' ghaxar filati.*

iv. *Hija l-prassi li l-blata tat-twieqi tkun livell jew filata ghola mill-blata tal-bibien interni. F'dan il-kaz it-tieqa tal-faccata inzammet filata <u>inqas</u> mill-bibien interni **(ritratti 02 u 03)** u ghalhekk din it-tieqa giet baxxa.*

5. *Illi l-esponenti kellhom jinkarigaw terzi persuni sabiex jesploraw l-inkarigu originarjament moghti lil-rikorrenti u dan ssarfu fi spejjez addizzjonali ghall-esponenti.*
6. *Illi l-esponenti qieghdin jillimitaw it-talba taghhom ghall-massimu ta' hdax-il elf Ewro (€11,000) ekwivalenti ghal hamest elef liri Maltin (Lm5,000)*

Ghaldaqstant ir-rikorrenti rikonvenzjonati talbu lil din l-Onorabbli Qorti:-

1. *Tiddeciedi u tiddikjara li x-xoghol esegwit mill-rikorrenti issa intimati ma kienx skond is-sengha u l-arti rikjesti mll-ligi okkorrendo permezz ta' periti nominandi.*
2. *Tiddeciedi u tiddikjara illi l-eseponenti sofrew danni b'rizultat ta' l-agir tar-rikorrenti.*
3. *Tiddeciedi u tiddikjara illi r-rikorrenti kienu unikament responsabbli ghal dawn id-danni.*
4. *Tillikwida okkorendo permezz ta' periti nominandi d-danni sofferti mill-esponenti.*
5. *Tikkundanna lir-rikorrenti issa intimati jhallsu lill-esponenti d-danni hekk likwidati.*

Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti li huma ingunti in subizzjoni.

Rat it-twegiba tar-rikorrenti rikonvenzjonati kollha fejn eccepew is-segwenti:-

1. *Illi l-pretensjoni tal-intimati rikonvenzjonanti hi wahda infondata fil-fatt u fid-dritt.*
2. *Illi x-xoghol esegwit mir-rikorrenti rikonvenzjonati gie esegwit skond is-sengha u l-arti hekk kif tirrikjedi l-ligi tant li gie iccertifikat mill-Perit Arkitett ingaggajt mill-istess intimati rikonvenzjonanti u dana hekk kif se jipprovaw l-istess rikorrenti-rikonvenzjonati waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawza.*
3. *Illi l-intimati rikonvenzjonanti ma sofrew l-ebda danni.*
4. *Illi r-rikorrenti rikonvenzjonati m'ghandhom iwiegbu ghall-ebda danni versu l-intimati rikonvenzjonanti.*
5. *Salv linji difensjonali ohra hekk kif permessi mil-ligi.*

Semghet ix-xhieda tal-**Perit Joe Bugeja** nhar l-10 ta' Marzu 2010 fejn jghid li huwa l-perit tal-konvenuta Maria Mifsud u binha Joseph. Jghid li ma kien jaf bl-ebda kuntratt

ta' appalt li kien hemm bejn il-klijent tieghu u l-bennej. Jaf li kien hemm lista ta' *unit rates* mahruga mill-bennej u ghandu jifhem li dawn gew miftiehma mieghu. Fil-fatt jghid li inghata kopja ta' dawn il-*unit rates*.

Spjega li kien hemm gja dar b'zewg sulari ezistenti pero' kellu jinbena sular iehor b'access separat ghalih. Naturalment huwa kien involut f'dan ix-xoghol li kellu jsir u kien ghamel l-applikazzjoni mal-MEPA u l-MEPA kienet approvat tali permess. Ix-xoghol beda mit-tieni sular, pero' jghid li l-access separat ghas-sular ta' fuq kellu jsir wara u sa fejn jaf hu kien hemm xi ftehim apparti. Qal li s-sular li kellu jinbena in effetti nbena u wara li kien tlesta x-xoghol kien hemm rikjesta sabiex il-kont jigi rivedut mill-klijent tieghu. Il-klijent tieghu kien qallu li kien hemm xaqq fis-saqaf tal-*living room* u li ma kienx ser jaghmel il-pagament dovut jekk ma kienx sodisfatt mija fil-mija dwar ix-xoghol li kellu jsir. Ir-rikjesta biex huwa ikejjel ix-xoghol sar mill-bennej pero' ir-rikjesta sabiex isir *review* tal-kont sar mill-klijent innifsu.

Ikkonferma li kien hemm kamra partikolari li effettivament vera kellha konsentura fis-saqaf u kien ftiehem mal-bennej sabiex inehhi din il-parti tas-saqaf. Fil-kejl li hareg fl-ahhar, imbaghad kellu juri it-tibdil ta' dan is-saqaf, anzi jispjega li jeskludi it-tnehhija ta' dan is-saqaf u naturalment ghalhekk din il-parti ma gietx imkejla. Huwa ha l-prekawzjoni billi ttestja is-saqaf b'ezami f'laboratorju indipendenti u rega' ccekkja l-kalkoli strutturali kollha.

Mistoqsi jekk ghandux kopja tal-kont li hareg jghid li effettivament ghandu izda dan kien sogget ghal re-examination u rega' hareg *revised bill* fid-19 ta' Settembru, 2008. Huwa esebixxa kopja ta' dawn iz-zewg kontijiet li gew markati bhala dok X u dok Y.

Jispjega illi l-access separat ghas-sular ta' fuq ma nbeniex u sussegwentement kien hemm dizgwid bejn il-partijiet jigifieri bejn il-klijenta tieghu u l-bennej. Jekk il-bennej thallasx jghid li ma jafx, jaf pero' li kien hemm xi kwistjoni bejn is-sinjuri Mifsud

pero' qatt ma kien hemm *change of architect* u ghalhekk baqa' responsabbli hu ghas-sit.

Mistoqsi jekk effettivament inbidilx is-saqaf jghid li kien gie mgharraf f'Jannar, 2009 li kienu qed isiru xoghlijiet fis-saqaf tat-tielet sular pero' ezattament x'sar ma jafx. Huwa ghadda minn hemm u ha xi ritratti sabiex ikollu prova tax-xoghol li sar. Jaf li kienu gew zarmati xi affarijiet mill-faccata u mir-ritratt jidher li il-bokka tnehhiet.

Rat illi fis-seduta tat-30 ta' Settembru 2010 il-Qorti giet informata li l-partijiet ma waslu ghall-ebda ftehim u inoltre l-intimati nfurmawha li hemm hajt li jista' jkun ta' periklu. Ghaldaqstant il-Qorti tat digriet fejn gie nominat il-perit tekniku AIC Jesmond Mugliett sabiex jaccedi fil-proprjeta' in kwistjoni, jaghti direttivi mehtiega u necessarji biex inehhi dan il-periklu, jekk jezisti u jiehu dawk il-mizuri necessarji mmedjati biex il-hsara,jekk talvolta tezisti, ma tizdiedx.

Rat in-nota tar-nhar l-20 ta' Ottubru, 2010 li permezz taghha r-rikorrenti ipprezentaw tliet affidavits. (fol. 33).

Fl-affidavit tieghu **Philip Xuereb** jghid li huwa flimkien ma' Maurizio Gauci u Antoine Mallia kienu gew avvicinati minn certu Conrad Cassar li kien jaf lil Joseph Mifsud u Maria Mifsud u staqsihom jekk xtaqux li jibnu ghal Joseph Mifsud u Maria Mifsud u dan billi huwa xoghlhom. Huma accettaw u iltaqghu mas-sinjuri Mifsud u bdew jifthiemu maghhom direttament tant li anke tawhom kopji tar-rati sabiex juruhom lil perit taghhom. Wara xi gimgha Joseph Mifsud cemplilhom biex jibdew jibnu fuq is-sit taghhom u ma qalulhom xejn li kellhom xi problemi bir-rati. Jghid li huma talbu lil Mifsud sabiex ilaqqghuhom mal-perit taghhom Joe Bugeja izda ghall-ewwel kien imur fuq is-sit l-assistent ta' dan il-perit li ma jiftakarx x'jismu. Sussegwentement bdew jahdmu fuq il-post u dan dejjem skont l-istruzzjonijiet ta' l-istess assistent.

Jispjega illi kienu diga' ilhom jahdmu ghal madwar xahar fuq in-naha ta' wara tad-dar u meta waslu biex jibnu l-faccata Joseph Mifsud waqqafhom ghaliex qalilhom li l-permessi tal-MEPA kienu ghadhom ma hargux. Qalilhom biex isaqqfu biss sa sitt piedi lura mill-faccata jigifieri is-saqaf fuq dak il-bini li kienu bnew. F'dan il-punt huma gibdu l-attenzjoni tas-sid li qabel ma jsaqqfu kien ikun ahjar li jzidu filata f'dan is-sular, izda l-asssistent bi qbil ma'Mifsud qalilhom biex jimxu mal-pjanti taghhom u huma hekk ghamlu.

Meta gew biex jarmaw ix-*shutters* biex jibnu is-saqaf, mar l-assistent tal-Perit bil-pjanti ta' kif kellu jigi mibni is-saqaf. Huma gibdulu l-attenzjoni illi peress li kien hemm *open plan* kbira kien jehtieg li s-saqaf jigi nfurzat ahjar milli wrihom hu, billi fost l-ohrajn jizdied il-hadid u xibka. L-assistent tkellem mal-Perit dwar dan pero' ftiehmu li jhallu kollox kif kien fuq il-pjanta originali u cioe' li ma jzidux dan il-hadid u x-xibka li kienu ssuggerewlu. Joseph Mifsud kien dejjem involut f'dawn id-decizjonijiet u fil-fatt ma oggezzjonax u qabel mad-decisjoni tal-perit li jithalla kollox skont il-pjanta. Huma ghalhekk imxew fuq dawn l-istruzzjonijiet.

Spjega illi wara li s-saqaf inghata l-konkos hallewh jaghmel iz-zmien tieghu li f'dan il-kaz kien ta' madwar xahar u nofs, ghaliex huma komplew itellghu xi xoghol ukoll fil-faccata ta' l-istess sular biex wara ikomplu s-saqaf li ma hallihomx jaghmlu Joseph Mifsud, halli jserrah fuq din il-faccata sas-saqaf li kienu lahqu ghamlu. Spjega illi bhala prassi, wara tmienja u ghoxrin (28) gurnata tista' zzarma ix-*shutters* jigifieri f'dan il-kaz, is-saqaf tawh aktar cans biex joqghod aktar milli hu mehtieg. Kienu ukoll gibdu l-attenzjoni tas-sid illi it-tieqa tal-faccata kien ahjar illi jkabbruha b'filata il-ghaliex kienet ser tidher baxxa. Pero' bil-kunsens tal-Perit Joe Bugeja u Joseph Mifsud huma iddecidew li anke din it-tieqa tithalla kif iddisinjata fuq il-pjanta u ma jsirx it-tibdil issugerit minnhom.

Qal li meta zarmaw ix-*shutters* tfaccaw xi konsenturi irqaq fl-imsemmi saqaf. Hekk kif sehh dan waqfu mix-xoghol u rega' mar l-Perit Joe Bugeja u dan tahom

struzzjonijiet sabiex iwaqqghu dik il-parti tas-saqaf fejn kien hemm il-konsenturi, kif ukoll biex jergghu jibnuh mill-gdid kif kienu ssuggerew huma stess fil-bidu u dan bi ftehim li l-perit kellu jaghmel tajjeb ghall-ispejjez mehtiega sabiex isir dan ix-xoghol.

Il-Perit Bugeja kien ghamel it-testijiet necessarji fuq il-kumplament tas-saqaf ghand il-kumpanija li ghandha l-isem Solid Base Limited minn fejn irrizultalu li dan kien tajjeb, hlief ghall-parti fejn kien hemm il-konsenturi u cioe', l-parti ta' fuq l-*open plan*. Ried jghamilha cara li anke f'din il-parti il-konkos kien tajjeb bhala '*grade*' pero' inqasam ghax ma kienx fih r*einforcement* tajjeb. L-istess Perit wara ddecieda li kellu jizzarma parti mis-saqaf u hejja pjanti godda ta' kif kellu jerga' jinbena is-saqaf li kellhom iwaqqghu.

Jghid li huma qablu mal-Perit u fil-fatt dik il-parti tas-saqaf kissruha u sabiex setghu jaqilghu dik il-parti tas-saqaf, kellhom ukoll ihottu parti mill-appoggi ta' tmien filati li kien gja lahqu tellghu sabiex jevitaw il-perikolu. Meta gew biex jarmaw ix-*shutters* u jaghtu il-konkos mill-gdid Joseph Mifsud waqqafhom ghaliex xtaq li jinqala' is-saqaf kollu. Kien hawnhekk, meta rega intervjena l-Perit fejn dan kien tal-fehma illi t-twaqqiegh tas-saqaf kollu ma kienx mehtieg ghaliex il-kumplament tas-saqaf ma kellux difetti u ghaliex kif gja inghad kienu gja tellghu parti sostanzjali mill-appoggi, il-faccata kif ukoll hitan divizorji.

Il-Perit baqa' isostni li ma kienx hemm lok li is-saqaf jitwaqqa' kollu u dan ghall-kuntrarju tax-xewqa ta' Joseph Mifsud li xtaq iwaqqa' is-saqaf kollu, flimkien mal-bini kollu li tellghu sabiex isir saqaf kollu mill-gdid. Apparti dan Mifsud qalilhom li dan kollu kellu jsir a spejjez taghhom jew tal-perit Bugeja u fi kliem qalilhom biex jirrangaw bejniethom.

Jispjega illi kien jidher car li kien hemm nuqqas ta' qbil bejn is-Sinjuri Mifsud u l-Perit taghhom stess Joe Bugeja. Qal li huwa flimkien ma' shabu li wettqu dan ix-xoghol ma hassewx li ghandhom jidhlu f'din il-kwistjoni u dan ghaliex din kienet

kwistjoni bejn is-Sinjuri Mifsud u l-Perit Bugeja ta' fiducja taghhom. Ghalhekk sakemm tirrisolvi ruha din is-siwazzjoni ma setghux ikomplu bix-xoghol ghaliex riedu struzzjonijiet cari. Huma dejjem riedu illi iwettqu ix-xoghol kollu li kien ftiehmu li iwettqu ghas-sinjuri Mifsud. Huwa flimkien ma' shabu stennew ghal madwar tliet gimghat sakemm din il-kwisjtoni tirrisolvi ruhha. Wara dan il-perjodu huma cemplu lill-Perit Joe Bugeja u dan qalilhom li kellu jibghat notifika lil MEPA li ha jirrizenja minn dan il-progett ghaliex ma intlahaqx ftehim mal-klijent tieghu u cioe' Joseph Mifsud.

Zied jghid li xi zmien wara waqt li huwa kien fil-kumpanija ta' Antoine Mallia u kienu ghaddejjin minn quddiem is-sit ta' kostruzzjoni li kienu qed jahdmu fih u ntebhu li kienu tkomplew xi xoghlijiet fuq dak illi kienu hallew huma, fosthom li zzarma l-arkipjan tat-tieqa tal-faccata u tkissret parti ohra mis-saqaf. Antoine minnufih cempel lil Perit Bugeja u qallu b'dawn l-alterazzjonijiet. Il-Perit ma kienx jaf b'dawn ix-xoghlijiet u qalilhom illi hu kien irrizenja. Kien jidher car li s-sinjuri Mifsud minn wara daharhom u minn wara dahar il-Perit taghhom stess dahhlu xi haddiema ohra jahdmu flokhom.

Kien ghalhekk li huma bdew il-proceduri biex jithallsu tax-xoghol li ghamlu skont l-istruzzjonijiet tal-Perit Bugeja bil-kunsens ta Joseph Mifsud. Dawn l-ispejjez illum jammontaw ghal madwar hdax-il elf Ewro (€11,000) u jikkonsistu fis-segwenti:-

- Il-Bilanc ta' tlett elef seba' mija wiehed u tmenin Ewro w hdax-il centezmu (€3,781.11) rapprezentanti somma bilancjali mis-somma ta' €8,997.46 li minnha tnaqqset diga is-somma ta' €5,216.35 gja imhallsa minn Mifsud ghax-xoghol li gie imkejjel mill-Perit Bugeja.
- Il-Bini li baqa' ma giex imkejjel
- Is-saqaf li bnew (u waqqghu fuq struzzjonijiet tal-Perit Bugeja u ta' Mifsud) u
- Il-materjal li hallew fuq il-post.

Spjega li huma ma inkludewx fil-kont taghhom l-ammont li huma qeghdin jitolbu minghand is-sinjuri Mifsud f'din il-kawza ghax-xoghol ta' tibdil li ghamlu fis-saqaf kif hawn fuq spjegat li huma ghamlu skont l-istruzzjonijiet tal-Perit Bugeja.

Finalment iccara ukoll illi huwa ma jistax jaghti figura preciza u dan billi hekk kif gja spjegat hemm xoghol li ghadu mhux imkejjel.

Maurizio Gauci u **Antoine Mallia** ikkonfermaw dak kollu li qal Philip Xuereb fl-affidavit tieghu u kkonfermaw il-kontenut tieghu.

Rat il-kontro-ezami ta Maurizio Gauci li sar quddiem il-Perit Tekniku nhar is-17 ta' Lulju 2012 (fol. 179). Fuq domanda tal-avukat jekk kienx hemm diskuzzjoni fuq il-hadid jew dizinn, partikolarment jekk il-pjanta open plan kinitx tehtieg aktar hadid, ix-xhud wiegeb li kien gibed l-attenzjoni tal-assistent tal-Perit Bugeja fil-prezenza tat-tifel tal-konvenuta sabiex isaqsi lill-Perit sabiex jara jekk il-hadid li indika fil-pjanti kienx bizzejjed. Il-Perit Bugeja kien ta struzzjoni lill-assistent tieghu sabiex imexxi kif indikat originarjament. Dwar it-tieqa qal li kien hemm diskussjoni dwar jekk kellhiex tkun akbar jew izghar. Rigward il-konsenturi li feggew ix-xhud qal li kienu gabu lil Attard Brothers sabiex jaghmel testijiet ghalihom. Mistoqsi x'kien qal il-Perit Bugeja dwar dawn il-konsenturi, Gauci wiegeb li dan kien qalilhom biex ikissru s-saqaf bi spejjez ghalihom u jergghu jaghtu s-saqaf b'izjed hadid. Spjega li bi spejjez ghalihom ried ifissier li kien qed jirreferi ghall-hin taghhom, kiri ta' high up u l-jackhammer. Qal li huma accettaw li jaghmlu dan anke ghaliex il-Perit Bugeja kien qalilhom li se jghinhom aktar bix-xoghol li se jizdied, cioe' li kien se jidhol aktar xoghol ta' hadid u l-Perit Bugeja kien se jhallas ghall-konkos u l-hadid hu stess.

Mitlub jikkonferma dan mill-Perit Tekniku, x-xhud rega' tenna li l-Perit Bugeja kien indikalhom li kien se jaghmel xibka tal-hadid. L-ispejjez tas-saqaf originali, partikolarment il-konkos, kienu hallsuhom ix-xhud u shabu. Fuq talba tal-perit

tekniku, x-xhud ikkonferma li in prattika dan kien ifisser li huma hargu l-ispejjez ghas-saqaf tal-konkos bl-intendere li jitkejjel wara imma meta hargu l-konsenturi, l-Perit Bugeja dan ix-xoghol tas-saqaf ma kejlux.

Mistoqsi ghaliex insistew li jkun il-Perit Bugeja li jhallas l-ispejjez tas-saqaf fejn hargu l-konsenutri, x-xhud qal li meta l-Perit Bugeja kien tahom indikazzjoni li kien ser izid il-hadid, dan kien jindika li t-tort huwa tieghu. Ikkonferma wkoll li x-shutters huma zarmawhom. Mistoqsi jekk huma ghabbewx is-saqaf u li kienet din it-tghobbija (skond il-Perit Bugeja) li kkawzat il-konsenturi, x-xhud wiegeb li huma ghabbew bricks fit-truf tas-saqaf, xi hmistax-il guranta wara li taw is-saqaf meta dan kien ghadu mirfud.

Rat illi nhar l-4 ta' Novembru 2010 xehed il-Perit Jesmond Mugliett u ipprezenta ir-relazzjoni tieghu li giet markata bhala Dok JM u iddeskriva u ta struzzjonijiet sabiex certu hitan jinqalghu sabiex jigi evitat perikolu.

Rat id-digriet taghha tat-3 ta' Dicembru 2010 fejn estendiet l-inkarigu tal-imsemmi Perit Tekniku sabiex jisma' il-provi u jirrelata dwar it-talbiet tal-atturi kif ukoll dwar it-talba rikonvenzjonali stante in-natura teknika tal-kaz.

Rat ir-risposta tal-Perit Joseph Bugeja prezentata fl-atti nhar l-14 ta Frar 2012 fejn eccepixxa s-segwenti:-

1. *Illi l-esponenti mhuwiex il-legittimi kontradittur ghat-talba ta-rikorrenti Philip Xuereb et stante illi huwa ma kienx firmatarju u/jew parti mill-kuntratt ta' appalt imsemmi fl-avviz pprezentat mir-rikorrenti Philip Xuereb et u ghaldaqstant l-ebda pagament ma hu dovut mill-esponenti ghax-xoghol li sar mir-rikorrenti Philip Xuereb et fil-fond tal-intimati Joseph u Maria Mifsud.*
2. *Minghajr pregudiuzzju ghall-premess it-talbiet ta-rikorrenti Philip Xuereb et huma fil-konfront tal-esponenti infondati fil-fatt u fid-dritt.*
3. *B'riserva ghal kul eccezzjoni u bl-ispejjez.*

Rat ix-xhieda ta' Anthony Mallia moghtija minnu quddiem il-perit tekniku waqt l-access mizmuma nhar l-10 ta' Gunju 2011 (fol. 161) fejn spjea illi hu kien wiehed mill-bennejja li ppartecipa fil-bini tas-sular. Qal li t-tielet sular kien inbena kollu inkluz il-faccata bl-arkipjan u kif wiehed seta' jara mill-faccata, l-post kien intenzjonat li jissaqqaf fuq hdax-il filata ghax meta jinqala' l-kontrabejt, il-post jispicca msaqqaf fuq hdax-il filata.

Anthony Mallia qal ukoll li fuq il-pjanta bejn is-soll tal-balavostri u l-arkipjan, kien hemm biss erba' (4) filati u huma zammew hamsa(5). Is-soll tal-balavostri kien se jinhadem baxx. Ikkonferma li kienu qalu lill-klijenta li kien ahjar li kieku titla' filata ghola imma l-perit kien qalilhom sabiex ma jmissu xejn mill-faccata.

Il-Perit tekniku qal li 'il gewwa mill-veranda wiehed isib karma minghajr saqaf fuq genb tas-saqaf u ghal xi tmien metri wiehe isib saqaf imkisser, bil-hadid tal-flush beams mal-art. Il-bennejja spjegaw li f'zewg partijiet tas-saqaf kien hemm zewg flush beams u bejniethom xibka single. L-gholi tal-konkos fejn kien hemm ix-xibka kien ta' seba' pulzieri.

Anthony Mallia zied jispjega li meta nqala' x-shutter xi xahar wara li nghata l-konkos, innutaw li kien hemm hafna hair line cracks fis-saqaf. Fil-frattemp il-bennejja kienu bdew iqeghdu l-livell tal-penthouse. Meta ssejjah il-Perit Bugeja dan ippropona li jsir travu pastaz li wara jkun jista' jinkesa bil-gypsum. Il-konvenuta m'accettatx, iltaqghu xi darbtejn ohra u ddedicew li s-saqaf jitkisser. Anthony Mallia kkonferma dan kollu. Ikkonferma wkoll li l-konkos fil-parti tas-saqaf li twaqqa', meta kien ittestjat kien tella' sahha ta' 26 filwaqt li s-saqaf fuq wara kien tella' 19 flok 25. Anthony Mallia qal li l-bennejja kienu rrimarkaw li ma kinux qed jaraw li fil-parti tas-saqaf li twaqqa' kien hemm hadid bizzejjed. Dan qaluh lill-assistent tal-perit, certu Keith, li kien wegibhom li kien ghamel il-kalkulazzjonijiet sew. Il-konvenut Joseph Mifsud

ikkonferma li dan id-diskors kien sar fil-prezenza tieghu u qabel ma nghata l-konkos tas-saqaf li mbaghad twaqqa'.

Mallia zied li l-Perit Bugeja kien qal lill-konvenuta Maria Mifsud sabiex tas-saqaf ma thallashomx u li s-saqaf jerga' jinghata. Il-Perit kien qalilhom li hu kien ser igibilhom il-hadid u l-konkos hu. Skond Mallia, l-bennejja kienu rrimarkaw lill-Perit li tat-tkissir u tal-kompressur ma kinutx thallsu u qalilhom li mbaghad jirrangaw.

Sadanittant il-konvenuta kienet gabet Perit iehor, il-Perit Alan Saliba. Dan ghamel rapport fejn il-konkluzjoni principali kienet li s-saqaf jitkisser kollu. Il-Perit Saliba qal lill-konvenuta li hu kien lest jiehu responsabilita' tax-xoghol jekk jitkisser is-saqaf kollu.

Wara dan kienu ghamlu sentejn jippruvaw jilhqu ftehim imma dan ma ntlahaqx. Anthony Mallia qal li darba kien ghaddej minn quddiem il-fond in kwistjoni u ra l-arkipjan jitkisser u bicca saqaf jitkisser. Cempel lill-Perit Bugeja u staqsieh jekk il-konvenuta setghetx tkompli bix-xoghol meta huma kellhom pendenzi maghha. Wara dan il-bennejja ghamlu mandat, imbaghad saret kawza. Il-konvenuta wiegbet il-mandat u ghamlet kontro-talba. Il-mandat kien sar fuq hdax-il elf Ewro.

Il-Perit Tekniku staqsa jekk kienx hemm dizgwid fuq il-mod kif inbena t-tielet sular fuq wara. Malllia wiegeb li huma qalu lill-perit sabiex jaghmlu filata baxxa ma' kullimkien imma dan ma riedx ghax kien jirrizulta li toghla l-faccata. Fil-livell tal-penthouse (raba' sular) kienu waslu sa tmien filati fuq l-appogg u bejn sitta u tmien filati fid-divizorji. Wara li kissru s-saqaf u l-konvenuta bdiet tinsisti li jsir saqaf wiehed huma kienu waqfu mix-xoghol ghax ma kinux jafu min ser ihallas tas-saqaf ghax il-Perit kien qal li l-parti ta' wara tas-saqaf ma jitwaqqax. Il-konvenuta kkonfermat li l-Perit Bugeja kien waqqafhom milli jkissru l-parti ta' wara tas-saqaf. Is-Sibnjura Mifsud qalet li certifikati tas-sahha tal-konkos, huma inkluzi mar-rapport tal-Perit Alan Saliba.

Mallia qal li l-kumpanija li minghandha kienu xtraw il-konkos jigifieri Attard Brothers ukoll hadu samples u ghamlu testijiet. Anthony Mallia qal li sa fejn jiftakar hu, is-sahha registrata fit-testijiet li ghamlu Attard Brothers kien ta' 23.

Il-Perit Tekniku staqsa x'kien thallas mix-xoghol li ghamlu l-bennejja. Mallia qal li huma thallsu tat-tielet sular minbarra x-xoghol tal-konkos, jigifieri tas-saqaf bejn it-tielet sular u l-penthouse ma thallsux u tax-xoghol li sar fil-livell tal-penthouse ma thallsux.

Rat ix-xhieda tal-Perit Joseph Bugeja moghtija minnu quddiem il-perit tekniku nhar l-7 ta Mejju 2012 (fol. 169) fejn spjega illi l-inkarigu tieghu kien jikkonsisti fit-tfassil tal-pjanti tat-tieni sular u penthouse, isegwi l-process tal-MEPA inklux sottomissjoni ta' pjanti godda minhabba tibdil fil-faccati rikjest u li jiehu r-responsabilita' bhal Perit tal-ezekuzzjoni tax-xoghol.

Mitlub jispecifika jekk dan l-inkarigu kienx jikkomprendi wkoll id-dizinn strutturali u s-supervizjoni tax-xoghol, il-Perit Bugeja qal li kien responsabbli ghad-dizinn tal-istruttura u li jaghmel spezzjonijiet meta kien necessarju imma ma kienx site manager. Il-Perit qal li hu ma kellu x'jaqsam xejn mal-hatra tal-bennejja min-naha tal-klijent. Kienet mghoddija lilu lista li tinkludi r-rati tax-xoghlijiet li kienet miftehma bjen il-klijenta u l-bennejja. Il-Perit Bugeja stqarr li x-xoghol beda qabel ma nhareg il-permess inkluz is-saqaf u kompla li hu ma kienx oggezzjona ghal dan sakemm dak li jsir ikun kollu sanzjonabbli.

Mistoqsi jekk l-ispezzjonijiet kien jaghmilhom hu personali, il-Perit Bugeja qal li hu ghandu numru ta' periti bil-warrant jahdmu mieghu u kienu huma li spezzjonaw ix-xoghol, partikolarment il-Perit Kurt Vella. Mistoqsi kif kien irrizulta li kien hemm hsara fis-saqaf, il-Perit Bugeja qal li meta tnehha l-armar kien hass il-htiega li ssir vista fuq is-sit u mar jara x-xoghol ma' Kurt Vella. Kien sab li s-saqaf kien diga'

tghabba bil-bricks. Mistoqsi kemm kien ghadda zmien minn meta nghata l-konkos sa meta hu mar jara s-saqaf, il-Perit Bugeja qal li l-ispezzjoni kienet saret fit-30 ta' Mejju 2008 (it-tnejn u ghoxrin gimgha tas-sena) u s-saqaf kien inghata fl-erbatax-il gimgha. Il-Perit Bugejaipprezenta kopja tat-testijiet li saru, li jikkonsistu f'cores li kienu crushed. Wara li kien sar interpretative report bejn il-core testa u cube tests li rrizulta li s-saqaf ta' barra tella' sahha ta' 27M/mm2.

Mitlub jispjega x'jigifieri li test sample kien crushed, il-Perit Bugeja qal li test wiehed sar, il-crushing ta' sample forma ta' cilindru konkos mehud mis-saqaf fejn kien hem mil-konsenturi. It-testijiet kienu taw sahha ta' 20N/mm2, li meta jkunu konvertiti ghall-cube strength ekwivalenti jaghtu valuri ta' 23N/mm2 u 31N/mm2 u ghalhekk valur medju ta' 27N/mm2.

Mitlub jippreciza jekk kienx mar on site anke qabel inqala' x-shutter ghax il-klijenta kienet irrimarkat li x-shutter kien iddendel, il-Perit Bugeja qal li hu ma jiftakarx li mar qabel, jista' jkun liu l-Perit l-iehor (Kurt Vella) kien mar hu, imma dan seta' jikkonfermah biss il-Perit Vella, li llum m'ghadux jahdem mieghu.

Mitlub jghid x'assessment kien ghamel meta ra s-saqaf, il-Perit Bugeja wiegeb li u ra konsenturi fil-forma ta' sieq ta' tigiega fil-wicc ta' taht (underside of slab) tas-saqaf u crack matul il-hajt tal-bedroom minn fuq. Il-Perit Bugeja ssottometta pjanta tal-konsenturi, Dok. PJB1 li kienet depozitata. Meta ra dawn il-konsenturi, ordna lill-bennejja li s-saqaf ghandu jinqala'.

Mitlub jispjega ahjar l-istruzzjonijiet li ta, x-xhud qal li hu spjega lill-bennejja sabiex jaghmlu 'saw cut' matul il-linji markati blu fuq il-pjanta Dok. PJB1, imbaghad ikissru bl-idejn sabiex il-partijiet li ma kinux ser jitwaqqghu ma ssirilhomx hsara. Mistoqsi ghaliex is-soqfa tal-kmamar ta' wara tat-tieni sular ma twaqqghux, il-Perit wiegeb li s-saqaf ta' dawn il-kmamar kien specifikat bhala C20 u l-core test ta' rizultat ta' C25 wara li saret il-konverzjoni. Mitlub jispjega x'hadid kien ordna, l-Perit wiegeb li bis-

sahha tal-konkos li rrizulta fit-test u l-hadid li kien ordna, s-saqaf tal-kmamar ta' wara u anke ta' l-ewwel kamra kienu adegwati. Il-Perit Bugeja qal li hu kien ikkonstata li l-konsenuta kienet shear crack li kienet saret b'impatt. Mistoqsi jekk kinitx waslitlu r-rimarka tal-bennejja li ghamlu lill-Perit Kurt Vella li l-hadid ma kienx bizzejjed, il-Perit Bugeja qal li kienet waslitlu u li hu kien rega' ghamel verifika dwar id-dizin strutturali fejn kien qabbad perit indipendenti, Andrew Ellul u dan ikkonferma li l-hadid kien adegwat.

Mitlub jipprezenta dokument li jindika r-reinforcement fis-saqaf, il-Perit Bugeja intrabat li jghaddi kopja tar-reinforcement details lill-Avukati.

Mistoqsi jikkonferma li lill-klijenta tieghu kien qalilha sabiex lill-bennejja ma thallashomx tas-saqaf, il-Perit qal li hu dak il-parti tas-saqaf li kellu jitwaqqa' ma kejlux u dwar il-hlas wara lid an jerga' jinghata, hu kien fi hsiebu jara wara. Dwar il-parti ta' quddiem hu kien ta l-parir li kellu jsir 'structural remediation' wara li kienu rrizultaw 'tension cracks' f'din il-parti tas-saqaf. Dawn mhux suppost hargu kieku l-bennejja ghamlu saw cuts kif ordnalhom. Kien ghalhekk li hu ordna li ssir 'structural remediation' bl-uzu tal-carbon fibre tape sabiex ma jitkissirx is-saqaf.

Mitlub xi jfisser dan l-istructural remediation, il-Perit Bugeja wiegeb lid an kien jikkonsisti filli jintuzaw carbon fibre tapes wara jinghata load test u s-saqaf jigi adegwat.

Mitlub jikkonferma li l-klijenta ma accettax l-istructural remediation, il-Perit Bugeja qal li mill-ewwel kejl esprimiet li ma kinitx sodisfatta bix-xoghol u li qabel ma tkun sodisfatta bix-xoghol hija ma kienet ser thallas xejn. Ghalhekk talab lill-klijenta tindika d-difetti u bdew jindirizzaw id-difetti wiehed wiehed. Saru tlett laqghat fuq is-sit, fejn attendew il-Perit Bugeja, il-Perit Kurt Vella, il-klijenta u xi drabi l-bennejja. F'dawn il-laqghat kienu jsiru suggerimenti sabiex ikun indikat dak li kellu jkun rimedjat imma fl-ahhar ta' kull laqgha kienet tinqala' xi haga gdida. Sadanittant il-

Perit avza lill-bennejja bis-sitwazzjoni u qalilhom li qabel ma jaghlqu l-issues tat-tielet sular, kien kollu ghalxejn ix-xoghol fuq il-penthouse. Infatti l-penthouse hu qatt ma kejlu jew spezzjonah.

Mistoqsi x'kienu l-issues li baqa' ma ntlahaqx qbil fuqhom bejn il-klijenta u l-Perit, ix-xhud qal li punt li dwaru ma kinitx kuntenta il-klijenta kien l-gholi tal-faccata. Il-Perit Bugeja qal li l-faccata nbniet l-gholi tal-permess bhall-ewwel u t-tieni sular. Fuq domanda li saritlu, l-Perit wiegeb li mill-konkos originali sas-saqaf kien hemm hdax-il filata. Mistoqsi wkoll kemm kien jirrizulta dan l-internal height meta wiehed jaghmel il-madum, jigifieri jekk l-gholi jonqosx, il-Perit wiegeb li dan l-gholi hu ma kejlux. Mistoqsi jekk kienx hemm issues ohra in kontenzjoni l-Perit qal li l-bennej kien baqa' ghaddej bil-hajt tal-appogg tal-bricks. Il-klijenta kienet partikolarment xtaqitu tal-gebel. Hu kien ipprepara ittra sabiex il-klijenta u l-gara jaccettaw flimkien li dan ikun tal-bricks. Din l-ittra qatt ma kienet iffirmata mill-klijenta jew mghoddija lill-gara.

Mitlub jispjega kif spicca l-inkarigu, l-Perit qal li hu ma jafx ezatt. Kien ghadu jfittex soluzzjoni imma hass li ma kienx qed ikun emmnut. Ghalhekk talab lill-klijenta li kien jidhirlu li ma kienx igawdi aktar il-fiducja taghha u ghalhekk talabha tinnomina perit iehor. Kien anke informa lill-bennejja dwar dan u kien qalilhom ukoll sabiex iqisu d-drittijiet taghhom. Xi zmien wara kien kitiblu l-Perit Alan Saliba li kien qed jaghti parir lill-konvenuta u hu kien staqsa lill-Perit Saliba jekk kienx ser jassumi r-responsabilita' tax-xoghol. Il-Perit Saliba qal li kien jassumi r-responsabilita' tax-xoghol jekk is-saqaf jitwaqqa' kollu. Darba fost l-ohrajn il-bennejja kienu qalulu li kien qed isir xoghol minghajr il-permess tieghu u ghalhekk kien kiteb lill-MEPA li kien qed isir xoghol minghajr il-permess tieghu u li ghalhekk ma setax jinzamm responsabbli.

Illi nhar il-21ta' Mejju 2012 (fol. 193) il-Perit Joe Bugeja rega' xehed u ssottometta reinforcement plan li hu ddeskriva bhala l-interpretazzjoni tieghu personali mir-records tal-ufficcju. Il-Perit Tekniku talbu jikkjarifika jekk dawn kinux

jikkorrispondu ezatt mal-istructural calculations jew jekk kienx hemm sketches tal-hadid (reinforcement). Il-Perit Bugeja qal li kien hemm sketches tal-hadid li hu gabarhom b'mod organizzat fuq il-pjanta li kien qed jissottometti. Il-Perit Bugeja wera sezzjoni fuq ix-xellug tal-pjanta fejn indika l-kriterji tad-dizinn partikolarment is-sahha tal-konkos C25 – minhabba li wara li ttiehed it-test instab li s-sahha kienet teccedi – 30kN/m2. Indikazzjonijiet simili ghall-flus beams l-ohra kienu fuq il-lemin tal-pjanta.

Il-Perit Bugeja ddepozita wkoll ittra draft li hu kien hejja sabiex tkun il-bazi tal-ftehim bejn il-klijenta u l-girien taghha, liema ittra tistabilixxi li z-zewg partijiet jaccettaw li l-hajt tal-appogg ikun bricks tad-dobblu.

Il-Perit Bugeja qal li dan it-test kien hemm qbil fuqu waqt laqgha partikolari li saret mal-klijenta imma wara xi zmien din il-line of action ma baqghetx segwita meta l-konvenuta indikat in-nuqqas ta' qbil taghha mal-proposta.

Illi nhar l-10 ta' Dicembru 2012 (fol. 201) il-Perit rega' xehed in kontro-ezami u kkonferma li minn meta hareg il-permess tal-MEPA hu ffirma l-commencement notice, minn dakinhar mar fuq is-sit hu assistit mill-periti tal-ufficcju tieghu li huma kollha 'warranted' u fl-ebda hin ma dahal fuq is-sit perit li mhux 'warranted'. Qal li l-periti mill-ufficcju tieghu li assistewh, ix-xhud wiegeb li l-ewwel kien Dathan Muscat imbaghad Kurt Vella. Mistoqsi jikkonfermaw li qabel ma hareg il-permess kien imur fuq is-sit Kurt Vella, l-Perit ikkonferma. Mistoqsi jikkonferma dak li kien jghid wiehed mill-atturi, cioe' Philip Xuereb, li dejjem kien jiehu l-istruzzjonijiet minghand Kurt Vella, il-Perit wiegeb li qabel hareg il-permess Kurt Vella kien ghadda lil Philip Xuereb il-pjanti kif sottomessi lill-MEPA u pjanta li turi l-hadid propost ghas-saqaf u l-konkos propost. Mistoqsi jghid, minbarra l-visti li kien ghamel il-Perit Vella, kemm-il darba kien mar fuq il-fond hu personali, il-Perit wiegeb li ma jiftakarx. Mitlub jikkonferma dak li qal Philip Xuereb, cioe' li l-Perit Bugeja mar darba biss fuq

is-sit, jigifieri meta hargu l-konsenturi, l-Perit Bugeja qal li Xuereb mhux klijent tieghu u ma jhossx li ghandu jwiegeb ghalih, pero' hu jsostni li mar minn tal-anqas hames darbiet, dejjem akkumpanjat b'Kurt Vella u li kull vista kienet indipendenti u rilevanti. Mistoqsi liema kienet l-ewwel darba li mar fuq is-sit u x'kienet ir-rilevanza taz-zjarat li skond Xuereb kienet il-konsentura, l-Perit Bugeja qal li hu f'wahda miz-zjarat li mhux biss ha r-ritratti tal-konsenturi imma ha ritratti tat-tghobija tas-saqaf li jirrizultalu li kienet erba' darbiet id-design load. Dawn ir-ritratti gew esebiti bhala Dok. Dec 1, 2 u 3. Dawn ittiehdu fit-tielet gimgha ta' Mejju 2008. Mistoqsi jekk hax ritratti tal-irfid, il-Perit wiegeb li ma kienx hemm irfid. Ipprezenta Dok. Dec 4 u 5 li huma ritratti li juru l-konsenturi tas-saqaf minn taht. Mitlub jekk jikkonfermax dak li jghid Philip Xuereb li huwa kien jircievi struzzjonijiet tramite Kurt Vella, liema struzzjonijiet jinghataw mill-Perit Bugeja, ix-xhud wiegeb li x-xoghol kollu li sar qabel il-permessi sar suggett li jkun sanzjonabbli. Is-Site Management, li ma kienx hu jew l-ufficcju tieghu responsabbli ghalih, iddecieda li jibda qabel il-permess u hu kien indika li mhux ser ikejjel xejn li ma jkunx sanzjonabbli. Difatti dik il-parti tas-saqaf li kellha x-xquq, hu ma kejjilhiex.

Mistoqsi x'kienu l-fatturi tal-ewwel dizinn tar-reinforcement tas-saqaf, ix-xhud wiegeb li dawn huma indikati fil-pjanti tar-reinforcement tas-saqaf fejn hemm indikati il-live load u d-dead load. Wara li tkisser is-saqaf, is-sid u l-Perit qalu li kemm is-sid kif ukoll il-Perit kellhom sorsi minn fejn jingieb il-konkos u l-hadid u s-sid indikat li kellha sors minn fejn setghet iggib il-konkos u dan sabiex jinkoraggixxi lill-bennej. Ix-xhud kompla li t-tieni dizinn tal-hadid kien kondizzjonat mill-fatt li parti mis-serhan ta' dak is-saqaf ma setax jibqa' jserrah fuq flush beam li kien hemm u li mieghu saret il-qatgha meta tkisser is-saqaf, il-boundary conditions ta' kif kellu jserrah it-tieni cast kienu differenti u ghalhekk id-dizinn kien differenti.

L-avukat irrefera lill-Perit ghal dak li kien xehed Xuereb illi meta l-Perit Bugeja ra l-konsenturi dan kien offra li jhallas hu ghal certi spejjez. Mitlub jikkonferma dan, il-Perit qal li hu kien indika li kellu sors minn fejn seta' jgib il-hadid u l-konkos u kien

lest li jaghmilhom ghad-disposizzjoni tal-bennejja, l-istess bhalma s-sid kellu sors minn fejn igib il-konkos. L-iskop kien li ma jinzammx ix-xoghol. Sostna li Xuereb kien qed jigdeb. Rigward il-fatt li l-konvenut Joseph Mifsud xtaq li jitwaqqa' kollox izda huwa ma qabilx, il-Perit wiegeb li fuq l-interpretazzjoni tal-laboratorju akkareditat fis-sahha tal-konkos, ma qabilx li jitwaqqa' kollox ghax il-konkos hu skond l-ispecifizzjoni tad-dizinn. Dik il-parti tas-saqaf tal-kamra ta' barra li ma kienx qabel li titwaqqa' ghax kienet rimedjabbli strutturalment. Mistoqsi jikkonferma jekk indikax li jitkisser biss fejn kien hemm konsentura sieq ta' tigiega u mhux bnadi ohra, l-Perit qal li hemm diversi tipi ta' cracks. Wahda mill-kriterji li jiddeterminaw is-serjeta' hija l-hxuna tal-konsenturi. Hemm konsenturi li ghalkemm ikunu jezistu, saqaf xorta jkun integru. Mitlub jaqbilx mal-konkluzjoni tal-Perit Alan Saliba li f'kamra ta' quddiem fis-saqaf kien hemm konsenturi irqaq mit-tul kontra d-direzzjoni tax-xibka li ghalhekk kienu jindikaw li s-saqaf kien difettuz. Ix-xhud qal li hu jirrefereri ghal dawk il-cracks bhala imrewha u r-ritratt taghhom kien issottomettihom. Is-suggeriment tieghu kien li jsir structural reinstatement minn taht, flush ma' dak li hemm. Imbaghad isir load test biex jikkonferma li s-saqaf hu skond id-design load. Il-Perit Bugeja rega' tenna li bil-mikoroskopju tista' tara hafna cracks, li kienu vizibbli wkoll with the naked eye ghax kienu konsegwenza li l-qatgha ma kinux ghamluha skond l-istruzzjonijiet li kien ta hu.

Sahaq li hu kien ta struzzjonijiet li l-konkos fuq wara kellu jkun ta' sahha C25, pero' meta kien qed jinghata l-kokos, sampla tieghu ma ttehidx. Allura wara li rrizultaw ix-xqua hadu core sample, jigifieri samples fil-forma ta' cilindri. Spjega li meta tkisser cilindru s-sahha ma tkunx daqs dik ta' cube u ghalhekk hemm conversions sabiex tista' tqabbel like with like. Hadu aktar minn kampjun wiehed u meta hadu l-medja tas-saqaf kollu s-sahha li rrizultat kienet ekwivalenti ghal 27N/mm2. Ghalhekk wiehed jista' jghid li l-konkos li kien inghata kellu sahha ta' C25 ghax C25 jkopri range.

Mistoqsi jekk Philip Xuereb mexiex mal-istruzzjonijiet tieghu, wiegeb li x-xibka doppja ma rikkibhiex mal-kamra kollha u ghabba s-saqaf erba' darbiet aktar minn kemm suppost. L-Armar, jigifieri l-jacks saru fuq kontrabejt ohxon filata u ghalhekk kien hemm hafna torba taht il-jacks. Il-Perit Bugeja qal li d-decizjoni dwar kif jitqeghdu l-jacks ma jehodhiex hu ghaxi purament kwistjoni ta' kif wiehed jahdem.

Tqajmet ukoll il-kwistjoni dwar il-floor to ceiling height li fil-permess tal-MEPA kien hdax-il filata imma fir-realta' kien ser jirrizulta fi floor to ceiling height ta' ghaxar filati meta jinqala' t-torba u jerga' jitqieghed il-madum. Il-perit qal li wara li nhareg il-permess, meta kien ittestjat kollox kien baqa' xi jsir, jigifieri il-parti vicin il-faccata, fond ta' ghaxar piedi. Dik il-parti ssaqqfet fuq hdax-il filata. Il-Perit Bugeja ssottometta ittra Dok. Dec 6 li turi li dik il-parti tal-bini kienet ippreparata ghal hdax-il filata. Dan ir-ritratt ittiehed f'Novembru 2008.

Dwar it-tieni fil-faccata li normalment il-blata taghha tinzamm livell jew filata oghla mill-bibien interni, l-perit wiegeb li kollox sar skond l-elevation li hi parti mill-permess. Dwar l-arkipjani jiftakar biss li kienet xi haga dwar workmanship.

Illi nhar it-22 ta' Jannar 2013 (fol. 208) il-Perit Joe Bugeja rega' xehed in kontro-ezami. Mistoqsi mill-avukat tal-atturi jekk mill-hames zjarat li semma qabel li ghamel fuq is-sit, fil-fatt wahda minnhom biss saret fil-prezenza tal-bennejja, x-xhud qal li ma jiftakarx. Mitlub jispjega x'ried ifisser meta qal li wara li tkisser is-saqaf kemm is-sid kif ukoll huwa, wrew li kellhom sorsi minn fejn igibu l-materjal, wiegeb li din kienet soluzzjoni sabiex imexxu u x-xoghol ma jieqafx. Ikkonferma li hu kien offra materjal ghad-disposizzjoni tal-bennejja kif ghamel ukoll is-sid. Rigward hlas ghal tali materjal il-perit qal li din kienet xi haga li mbaghad jarawha wara is-sid, il-bennej u hu. Mistoqsi jekk meta ghamel dan il-materjal ghad-disposizzjoni tal-bennejja u sar certu diskors, jekk il-bennej weriex qbil li jaqsam dawn l-ispejjez, il-perit wiegeb li le. Zied li hu ma tkellimx mal-bennej dwar hlas. Dwar il-kwistjoni tal-materjal kompla jghid li hu kien qed jiffacilita l-process, u li anke s-sid kellha s-sorsi taghha. Zied li fl-

ahhar mill-ahhar ma ntuza xejn ghax is-saqaf ma nghatax. Stqarr li l-bennej qatt ma qallu li kien ser ihallas il-konkos hu. Sostna li kemm il-konkos li ma twaqqax u anke dak li twaqqa' kien skond l-ispecifikazzjonijiet. Mistoqsi jekk waqt li il-preparamenti ghall-konkos, hu kienx mar fuq il-post, qal li ma jiftakarx , imma wara li nghata mar zgur ghax ha r-ritratti. Qal li meta mar fuq il-post il-jakkijiet ma rahomx ghax ma kinux hemm, filwaqt li l-kontrabejt u t-torba kienu ghadhom hemm. Ikkonferma li l-bennejja kienu qalulu li kien ikun ahjar jekk izidu x-xibka w spjega li hu kien rega' ccekkja d-dizinji tieghu u kkonfermahom. Mistoqsi ghaliex allura la darba kien ikkonferma li l-bennejja kellhom jimxu mal-pjanti tieghu, ghaliex kellha titkisser dik il-parti tas-saqaf, il-perit wiegeb li din tkissret ghax irrizultaw cracks li jindikaw failure. Pero' sostna li xorta ma kienx jaqbel li kellu jizdied il-hadid ghaliex fil-fehma tieghu il-hsara li grat kienet konsegwenza ta' wahda jew aktar mill-fatturi segwenti:
Jew kien hemm overload jew sudden load;
Jew il-konkos kien ta' sahha jew hxuna inqas minn dak rikjest;
Jew inkella xi difett fl-armar tal-jakkijiet.

Mistoqsi jekk ivverifikax dawn il-fatturi, x-xhud wiegeb li zgur ivverifika l-overload u li dan jixhduh ir-ritrattyi li juru turrun ta' bricks li kienu jammontaw ghal 4 darbiet id-design live load. Mitlub jikkonferma li l-failure kien gej minn dan l-overload, wiegeb li dan il-fattur zgur ikkontribwixxa. Mistoqsi allura jekk meta ra din l-overload kienx ikkummenta, qal li hass li kellu jiccekkja mhux jikkummenta. Kien iddiskuta mal-Perit Kurt Vella fejn urih l-opinjoni tieghu, pero' barra mill-ufficcju ma qal lil hadd. Spjega li bhala norma x-shutters jinzammu bejn 15 u 21 gurnata wara li jinghata l-konkos u zied jikkonferma li f'dan il-kaz inzammu ghal 28 gurnata. Ikkonferma wkoll li l-faccata nbniet ta' hdax-il filata skond il-permess.

Dwar il-kamra ta' barra qal li ghalkemm hu kien issuggerixxi li din ma titwaqqax, is-Sur Mifsud ried li jitwaqqa' kollox inkluz il-kmamar ta' quddiem u wara. Mitlub jispicca kif intemm l-inkarigu tieghu, il-perit ipprometta li jghaddi elenku kronologiku tad-diskussjonijiet li fil-fatt gie sottomess nhar it-23 ta' April, 2013 (Dok. JM1).

Illi nhar it-23 ta' April 2013 (fol. 214) xehdet l-konvenuta Maria Mifsud. Din qalet li fil-bidu nett kienet marret ghand il-perit Bugeja biex tapplika ghall-permess biex tibni t-tielet sular u penthouse. Il-permess hareg wara sitt xhur. Sussegwentement il-bennejja kienu tawha r-rati tax-xoghol li jkunu applikati skont dak li jitkejjel, u dawn hadithom ghand il-perit u dan qalilha li kienu tajbin u hi accettathom.

Qalet li meta nbeda x-xoghol fuq il-post kien imur l-assistent tal-perit Bugeja, certu Kurt, u ziedet li dan kien imur biss meta kienet iccempillu hi. Meta mbaghad harget il-problema fis-saqaf, dan beda jmur aktar spiss. Fil-fatt qalet li hi ratu biss meta harget din il-problema u mhux qabel. Imbaghad qalet li meta mar il-perit Kurt, kienu tlestew il-hitan tat-tielet sular qabel inghata s-saqaf, u kien mar biex ikejjel il-hitan. Mitluba tikkonferma li dan kien mar qabel inghata s-saqaf, ix-xhud qalet li kien hemm arrangament biex jitkejjel is-saqaf apparti mill-gebla u ghalhekk riedet titkejjel il-gebla qabel is-saqaf. Imbaghad kompliet li meta kien qed jinghata s-saqaf la kienm mar il-Perit Bugeja u lanqas Kurt. Spjegat li l-konkos ghas-saqaf kien inghata f'gurnata u li zgur ittiehdet gurnata ohra biex sar l-armar. Kompliet li ma kellhiex impressjoni li kien mar xi hadd mill-periti f'dan l-istadju.

Kompliet tghid li wara li nghata l-konkos kienet cemplet lill-bennejja biex tara jekk kinux ser ibixxu s-saqaf u dawn kienu wegbuha li hi kienet ghadha l-antika u li huma kienu ghattew il-konkos bil-plastic biex izomm l-umdita' tal-konkos. Hi xorta riedet titla' fuq is-saqaf u osservat li kien izzaqqaq min-nofs. Ghalhekk cemplet lill-bennejja u dawn qalulha tghid lill-perit. Qalet li l-bennejja mill-ewwel kienu marru fuq il-post u kienu qalulha "Ahna ghidnilu lill-perit sabiex jaghti hadid izjed". Ix-xhud qalet li l-parti li zzaqqet kienet fejn hemm l-open plan. Hi kienet prezenti meta marru l-periti, li fil-fatt kienu marru t-tnejn. Taf zgur li l-ewwel suggeriment tal-perit Bugejha kien li jirfdu s-saqaf b'xi travu u li hi wegbitu li dan ma kienx razzett. Qalet li l-perit u l-bennejja ma kinux qed jiftehmu bejniethom fuq il-ghaliex kien izzaqqaq is-saqaf. Il-bennejja bdew isostnu li kien ghaliex il-perit ma uzax hadid bizzejjed, pero' x'kienet it-twegiba tal-perit ma tafx. Mistoqsija tiftakarx x'diskors kien sar bejn il-perit u l-

bennejja din qalet li ma kinitx prezmeta ltaqghu fl-ufficcju f'Hal-Qormi, pero' wara l-bennej kien mar jghidilha li kienu ser ikissru u jergghu jaghtu l-konkos. Qalilha "issaqsiniex xi ftehmna". Sadanittant hija qabbdet perit iehotr li qalilha li kien se jiehu responsabilita' hu u li x-xoghol ried jitkisser kollu.

Kompliet tirrakkonta li mat-tkissir hargu iktar xquq. Kien ghad fadal il-parti tal-veranda fuq quddiem li mbaghad tkissret ukoll. Qalet li lill-perit kienet qaltlu li ma kinitx lesta li jitkisser biss nofs is-saqaf. Qalet li lill-bennejja hallsithom tal-gebla w bdew inaddfu. Mistoqsija jekk tkellmitx maghhom dwar il-hsara, x-xhud qalet li dawn ma ridux jghidulha xi ftehmu mal-perit.

Illi nhar is-7 ta' Mejju 2013 (fol. 219) xehed l-konvenut Joseph Mifsud. Dan spjega li hu u ommu kienu ddecidew li jaghmlu alterazzjoni u estenzjoni fi Plot 9, Triq Dun Gelard Mangion, Imqabba u allura beda jfittex min kien se jahdmilhom u sab lill-atturi Maurizio Gauci, Anthony Mallia u Philip Xuereb. Sadanittant ommu kienet inkarigat lill-Perit Bugeja biex jiehu hsieb il-pjanti u l-applikazzjoni mal-MEPA. Qal li segwa x-xoghol il-perit Kurt Vella mill-ufficcju tal-Perit Bugeja. Qal li l-Perit Vella mar fuq il-post sabiex jara, jitkellem magghom dwar xi xtaqu jaghmlu fejn kienu qalulu li riedu jestendu sular u penthouse. Il-bennejja tawhom lista tal-prezzijiet li mbaghad urewhom lill-perit li qalilhom li setghu imexxu, u allura huma accettaw ir-rati. Sakemm kienet processata l-applikazzjoni, l-bennejja kienu marru fuq il-post biex jaraw kif ser jahdmu u bdew jippreparaw biex jibdew jibnu min-naha ta' wara.

Ix-xhud qal li fil-frattemp huma ltaqghu mal-perit Vella u mal-bennejja xi darbtejn u dan sabiex il-perit jispjegalhom x'hemm bzonn li jsir. Il-perit kien indikalhom biex jibdew jibnu fuq in-naha ta' wara biex sakemm jaslu ghall-faccata jilhaq johrog il-permess. Beda tiela' x-xoghol u waslu sas-saqaf imma l-faccata kienu ghadhom ma tellawhiex. Hekk kif waslu ghall-faccata, hareg il-permess.

Kompla jispjega li l-bennejja ghamlu x-shutters, firxu l-hadid u ghamlu l-flushbeams kif qalilhom il-perit. Qabel ma taw il-konkos il-perit Vella kien mar fuq il-post fejn il-bennejja kienu talbuh jiccekkja jekk kienx kollox sew rigward ix-xibka u hadid, fejn staqsew partikolarment jekk kienx hemm hadid bizzejjed, b'mod spjecjali fl-area tal-open plan. Qal li l-konkos kienu gabuh minghand Attard Brothers. Dan kellu jkun grade 25 fuq quddiem u wara tal-binja. Zied jispjega li meta kienu ghaddew 5 gimghat minn meta taw il-konkos, il-bennejja kienu gabu zewg trailers bricks u qeghduh fuq is-saqaf li sa dak il-hin kien ghadu armat bix-shutter. Sadanittant bdew jibnu fuq is-saqaf il-gdidu kienu tellghu xi 4 filati fil-hitan divizorji u 8 filati fl-appoggi fil-livell tal-penthouse.

Meta l-bennejja qalghu ix-shutters, hu mar jara x-xoghol. Kien mar filghaxija, pero' mill-ewwel innota l-konsenturi minn taht is-saqaf. Tela' fuq u ra konsentura minn appogg sa appgg, ezatt minn max-shaft ghall-appogg ta' faccata. Kif ra hekk ikkuntattja mill-ewwel lill-perit Bugeja. Dan mar jara u ssugerixxa li jsir travu pastaz f'dik il-parti. Hu tkellem m'ommu u ddecidew li jaghmlu testijiet tal-konkrit fil-laboratorju tal-perit Bugeja stess, cioe' Solibase Lab.

Irrizultat diskrepanza bejn il-parti ta' quddiem, fejn kien hemm il-konsentura, li tellghet sahha ta' 26, u l-parti ta' wara li tellghet 20. Hawnhekk kellem lil Attard Brothers li wkoll marru jaghmlu t-testijiet taghhom fejn irrizulta li fil-parti ta' quddiem kien hemm sahha ta' 26 u f'ta' wara kienet 22. Sadanittant hu w ommu iddecidew li ma ridux jaghmlu travu. Ix-xhud qal li hu kellem lill-bennejja u lill-perit Bugeja. Il-periti qalulhom li ghalkemm is-sahha ta' wara kienet telghet biss 20, setghet tghaddi xorta. Dwar il-cracks ta' quddiem mar kellem perit iehor, Alan Saliba. Dan mar fuq il-post, ha ritratti tal-konsenturi u skond ma fehmu hu s-saqaf ma kienx b'sahhtu bizzejjed. Wara dan rega' kellem lill-perit Bugeja li baghat nies mil-laboratorju biex jaghmlu test min-naha ta' isfel tas-saqaf.

Ix-xhud qal li wara dak li kien qallu l-perit Saliba, u anke l-fatt li l-perit Bugeja ried li jsir travu minn taht, geghlu jikkonkludi li s-saqaf ma kienx b'sahhtu bizzejjed. Sadanittant ix-xoghol waqaf u beda argument bejn il-perit u l-bennejja, fejn inqalghet il-kwistjoni li l-bennejja setghu ghabbew is-saqaf iktar kmieni minn dak suppost avolja kien ghadu bix-shutter. Il-bennejja qalu li sakemm is-saqaf ikun ghadu armat bix-shutter, ma ssirlux hsara. Hu u ommu nfurmaw lill-perit li ma ridux is-saqaf f'dak l-istat.

Hawnhekk bdew diskussjonijiet bejn il-perit u l-bennejja dwar x'seta' jsir. Ix-xhud qal li hu ma jafx x'kien diskuss, jaf li darba l-bennejja kienu nfurmawh li l-ghada kienu sejrin ikissru l-parti tas-saqaf open plan li kien ixxaqqaq.

Nel frattemp il-girien kienu ghamlu ittra peress li kien hemm 8 filati appogg mibnija in arja u bezghu li seta' kien ta' periklu u jaqa' l-hajt appogg fil-proprjeta' taghhom. Dwar dan tkellmu mal-perit Alan Saliba, ghax hassew li ma setghux jibqghu jafdaw lill-perit Bugeja minhabba l-fatt li ma kinux jafu x'kien qed ikun diskuss bejn dan il-perit u l-bennejja. Il-Perit Saliba kien qalilhom li jekk kien se jidhol responsabbli, hu kien tal-fehma li l-parti ta' wara titkisser ukoll.

F'dan il-perjodu kien ukoll ghamel il-maltemp u waqa' hajt divizorju minnhom. Meta l-girien kienu ghamlu l-ittra dwar l-appogg, il-bennejja kienu marru w baxxew il-hajt u hallew xi filati. Ix-xhud zied jghid li meta huma talbu li s-saqaf jitkisser kollu, l-bennejja u l-perit bdew iwahhlu f'xulxin. Ommu baqghet tinsisti mal-perit li jsir saqaf kompletament gdid kollu, izda dan baqa' jghid li l-parti ta' wara tghaddi. Lill-bennejja hallashom tas-sular, jigifieri tal-appoggi, divizorji u l-parti tal-faccata li lahqet saret, izda mhux tas-saqaf. Huwa w ommu baqghu jinsistu li jsir is-saqaf kollu mill-gdid u spiccaw fil-Qorti.

In kontro-ezami x-xhud gie mistoqsi sabiex jikkonferma li l-parti fejn hareg il-qsim kinitx parti fejn qabel inghata l-konkos, l-atturi kienu gibdu l-attenzjoni tal-perit Vella

biex jizdied il-hadid, u huwa qal li l-bennejja kienu staqsew lill-perit jekk il-hadid kienx bizzejjed. Ghal darb' ohra gie suggerit lilu li l-bennejja kienu ndikaw lill-perit li fil-fehma taghhom kellu jizdied il-hadid u x-xhud qal li hu jiftakar lill-bennejja jaghmlu dik il-mistoqsija u lill-perit Vella jwiegeb li hu kien ghamel il-kalkoli tieghu u jistghu jipprocedu billi jaghtu l-konkos. Il-konkos kien inghata bil-pompa. Ix-xhud obbliga ruhu li f'seduta ohra jipprezenta r-ritratti li kien ha l-perit Alan Saliba. Dan kien hejja wkoll rapport. Ir-ritratti flimkien mar-rapport gew esebiti fis-17 ta' Mejju 2013 (PH1 sa PH6 u As1 rispettivament).

Illi nhar l-14 ta' Gunju 2013 (fol. 227) xehed il-Perit Kurt Vella u kkonferma li gab il-warrant ta'perit fi Frar 2008 u ilu jipprattika minn meta ggradwa fl-2006. Kien jahdem mal-perit Bugeja fuq bazi full time minn Lulju 2006 sa Awissu 2008. Qabel kien jahdem bhala student fl-ufficcju tal-istess perit Bugeja li jigi wkoll zijuh. Qal li mill-partijiet jaf lil Philip Xuereb l-attur u lill-konventi Mifsud.

Mistoqsi x'kien l-involviment tieghu fil-progett tal-konvenuti, x-xhud wiegeb li l-irwol tieghu kien bhala perit mill-ufficcju ta'Bugeja and mill-bidu sakemm il-perit Bugeja kien baghat ittra lill-konvenuti sabiex jinhall mill-inkarigu. Ikkonferma li kien hu li hejja l-pjanti relattivi u kien ukoll hu li kjien ifiehem lill-bennejja kif ghandhom jahdmu skond il-pjanti.

Mistoqsi jiftakarx li l-bennejja kienu qalulu li ma kinux qed jaqblu mal-hadid, wiegeb li ma jiftakarx li qalulu hekk qabel ma hargu l-konsenturi. Kien wara li kkummentaw li forsi l-hadid ma kienx bizzejjed. Mistoqsi kemm-il darba l-perit Bugeja acceda fuq il-post, qal li jahseb li xi tliet darbiet, darba minhabba l-floor to ceiling height u darba ohra minhabba l-konsentura. Mistoqsi jekk dan accediex qabel harget il-konsentura qal li l-kwistjoni tal-floor to ceiling kienet qabel il-konsentura.

Mistoqsi kemm-il darba hu personalment acceda fuq is-sit, qal li mar sitt darbiet zgur, anke aktar. Mar xi darbtejn fi stadju ta'tfassil ta'pjanti, meta kien qed jitfassal ix-

xoghol, xi darbtejn dwar il-floor to ceiling height, darba ohra meta kien qed isir l-armar. Zied jghid li kif inqala' x-shutter il-bennej avzahom li kien hemm konsentura. Hu u l-perit Bugeja marru fuq il-post u kienu ftehmu mal-partijiet li dak il-parti tas-saqaf tinqata' u titkisser u terga' tinghata mill-gdid. Zied li pero'dwar hlas ma jafx x'gie miftiehem, ghalkemm jaf li kien miftiehem li l-konkos jingieb minn certu supplier partikolari. Qal li jaf li x-xoghol tal-qtugh sar, imma xejn aktar. Jaf li kien hemm divergenzi, fis-sens li s-sidien riedu li s-saqaf jinqala' kollu u meta ma ntlahaqx qbil il-perit Bugeja informa lill-MEPA li l-ufficju tieghu kien qed itemm l-inkarigu. Ikkonferma li x-xoghol tieghu kien jinkludi d-disinn strutturali li kien verifikat internament mill-perit Bugeja.

Spjega li ntaghzel supplier tal-konkos partikolari, ghaliex meta gie deciz li s-saqaf jitqatta' ma kellhomx ir-rizultati tat-testijiet u riedu jaccertaw li jkun supplier tajjeb. Stqarr li fwara li falla s-saqaf, l-ewwel haga li saret kienet li rega'gie ccekkjat id-disinn strutturali minn perit minn barra l-ufficcju.

Mistoqsi jekk il-bennejja mxewx dejjem mal-istruzzjonijiet tieghu, wiegeb li qatt ma kellu dizgwid imma kien ra xi ritratti tax-shutter armat u l-hadid fuqu u osserva li x-xibka ma tibqax tidhol gewwa l-flush beam imma tasal mieghu. Mistoqsi jekk jirrizultalux li s-saqaf kien mghobbi bil-bricks, ix-xhud qal li hu mar ikejjel wara li nghata l-konkos. Ix-shutter ma kienx ghadu nqala'. Mistoqsi jiftakarx li s-saqaf kien mghobbi bil-bricks dak il-hin, qal li hu kejjel minn taht imma kien jaf li qed jittella' l-hajt tal-appogg bil-bricks. Meta nqala' x-shutter telghu fuq u raw li s-saqaf kien mghobbi. Kellu madwar tmien bricks imqeghda fuq l-arja kollha, izda ma jafx kemm kien ilu mghobbi.

Mistoqsi jekk l-istruzzjonijiet li taw biex jitqatta' s-saqaf gewx segwiti, wiegeb li hu ma kienx hemm meta tqatta's-saqaf, imma mir-ritratti, li kien ra qabel il-kawza, jidher li s-saqaf ma giex maqtugh minn qabel u ghalhekk il-konsentura mxiet. Rigward il-hadid uzat sostna li kollox kien skond il-pjanta, bl-eccezzjoni li x-xibka doppja ma

kinitx tidher diehla taht il-flush beam. Mistoqsi jekk ix-xibka doppja li tidhol taht il-flush beam kienx ra qabel inghata l-konkos, ix-xhud qal li hu ma kienx ra l-hadid imma ddiskutih minn taht l-armar.

Illi nhar id-9 ta' Lulju 2013 (fol. 232) xehed il-Perit Alan Saliba. Mistoqsi x'kien ikkonstata fir-rapport tieghu, ix-xhud wiegeb li kif jidher fir-rapport il-kwistjoni si tratta fuq l-gholi intern tas-sular, il-kwalita' tal-konkos tas-saqaf u l-gholi tal-blata. Zied li fir-rapport kien tratta l-kwistjoni dwar ir-rata ta' hlas ghax-xoghlijiet ghal qtugh tal-kontrabejt u mili bil-konkos. Spjega li l-konkluzjonijiet tieghu ibbazahom wara li ghamel access fuq il-post u skond id-dokumenti li kienet ghaddietlu l-konvenuta.

Mistoqsi x'kienu l-konkluzjonijiet qal li dwar l-gholi ntern, dan kellu jkun fuq hdax-il filata imma fil-fatt qieghed ghaxra, il-grad tal-konkos suppost kien C25 u sar C19.5, il-blata tat-tieqa hija mill-inqas filata iktar baxxa milli kellha tkun u l-prezz tal-qtugh tal-kontrabejt u mili bil-konkos huwa minfuh b'€518 ghax ir-rata kienet gholja.

Mistoqsi jekk ikkonstatax xi difetti fil-konkos, zied li hu kien innota qsim fis-saqaf, li kienu kontra d-direzzjoni tax-xibka u hu kien ikkonkluda li dan kien rizultat tal-konkos difettuz. Mistoqsi fuq min jaqa' l-obbligu li jara li l-konkos ma jkunx difettuz, wiegeb li dan hu responsabilita' tal-bennejja. Zied li wiehed irid jara jekk il-bennejja kinux ordnaw konkos C25 u mbaghad jara jekk is-supplier kien issupplixxa dak li ordnawlu. Zied jispjega li l-perit jordna lill-bennej x'konkos igib u l-bennej irid jara li jaghti l-konkos skond l-ispecifikazzjonijiet tal-perit. Pero'stqarr li dawn it-testijiet mhux dejjem isiru. Qal li jaf li l-plant fejn isir il-konkos isiru testijiet regolari tax-xoghol li jkun hiereg u li s-sahha tal-konkos tista' tvarja minn kemm idum biex jinghata l-konkos u jekk jizdiedx ilma.

Mistoqsi dwar ir-rimedji tad-difetti u kemm kienu jqumu l-ispejjez ix-xhud qal li tali stima ma kienx inkarigat jaghmilha. Zied li ma jistax johrog stima ghax m'ghandux

il-qisien u l-kwantitajiet relevanti. Ghalkemm sostna li ma kienx hemm izjed difetti barra dawk li semma, qal li ma jeskludix ghax kienu ghaddew numru ta'snin minn meta ghamel ir-rapport. Irrepeta li bl-informazzjoni biss li kellu ma setax johrog stima.

Mitlub jghid fejn kien ix-xoghol li ma sarx skond is-sengha u l-arti, x-xhud qal li zgur li kien hemm hsara fis-saqaf tat-tieni sular u qal li meta kien mar fuq is-sit kien hemm parti mis-saqaf li kien diga' tqatta'. Spjega li Ritratt 01 juri s-saqaf li tkisser, 02 juri l-arkipjan tat-tieqa li qieghed baxx (mill-art sal-arkipjan hemm seba'filati), 03 juri li l-arkipjan qieghed filata aktar baxx mill-bieb minflok tal-istess gholi jew filata oghla. Ritratti A u B kienet ghaddithomlu l-konvenuta. Rigward il-pjanta tas-sezzjoni (Dok MEPA) proposta mal-permess qal li din tindika li t-tieni sular suppost kellu jissaqqaf fuq hdax-il filata meta fil-fatt dan sar fuq ghaxra. Qal li hu bbaza fuq il-prattika. It-test tal-konkos ukoll taghtulu l-konvenuta u lill-bennejja nvoluti ma jafhomx. Rigward il-hsara tas-saqaf ix-xhud qal li hu ma dahalx fl-adegwatezza tar-reinforcement. Spjega li hu kien ikkonkluda li s-saqaf kollu kien difettuz abbazi tat-test provdut lilu mis-sinjura Mifsud.

Mistoqsi ghaliex kien ikkonkluda li s-saqaf kollu kien difettuz, ix-xhud qal li mis-saqaf li kien baqa', kien hemm il-parti ta'quddiem li kellha l-qsim, kien hemm it-test Dok SB li wera nuqqas ta' sahha in generali u l-gholi ntern li kien filata anqas u ghalhekk kellu jitkisser kollu jekk is-saqaf kien ser joghla filata.

Mistoqsi jekk meta jinqala'l-kontrabejt kien jirrizulta hdax-il filata, ix-xhud qal li l-kontrabejt ma kienx inqala' u kien ikkonkluda w anke kkonferma mal-klijent li dan kien ser jibqa' ghax anke l-blajjet tal-bibien kienu tmien filati fuq il-kontrabejt. Jekk jinqala'l-kontrabejt kienu jkunu fuq disa'filati.

Fuq domanda li saritlu jekk ikkonkludiex li s-saqaf kien hazin ghax kien hemm il-qsim, il-perit Saliba wiegeb li jekk ma jkunx hemm qsim u ma jsirux testijiet li juru sahha ta'konkos inqas minn dak indikat, wiehed ikollu jikkonkludi li s-saqaf tajjeb.

Mistoqsi jekk setax saqaf johroglu difetti jekk il-grad ikun tajjeb, bhal per ezempju li ma jkollux hadid bizzejjed, ix-xhud qal li hemm fatturi diversi li jistghu iwasslu ghall-falliment ta'saqaf imma xibka nieqsa tista'tkun kawza. Huwa kien mar fuq is-sit fl-20 ta' Ottubru 2008 u fuq is-saqaf difettuz kien ra xi ftit bricks imxerrda l'hemm u l'hawn kif jidher fir-ritratt 01 tar-rapport.

Mistoqsi dwar cube tests li jindika s-sahha akbar li ttiehdu mis-sit, ix-xhud wiegeb li ghandu test li juri 27 u dan kien tal-parti li tkissret. Ir-rapport jindika filfatt li dawn kienu kollha tat-tieni sular. Dal li juri 19.5 huwa tal-bedroom are, jigifieri fuq wara.

Il-Perit Jesmond Mugliett xehed fil-25 ta' Gunju 2014 fejn iddikjara li huwa kien gie nominat minn din il-Qorti sabiex jiehu konjizzjoni tat-talbiet ta' din il-kawza u l-eccezzjonijiet. Filfatt huwa kien diga pprezenta r-relazzjoni promotur tieghu u nghata zieda fl-inkarigu tieghu u qal illi in segwitu zamm tnax-il seduta u access. Huwa tenna illi s-seduti huma kollha konkluzi u r-rapport huwa kwazi lest u jkun f'pozizzjoni li jipprezenta r-relazzjoni tieghu fi zmien gimghatejn.

Il-Perit Jesmond Mugliett xehed fil-15 ta' Ottubru 2014 fejn iddikjara li huwa kien gie nominat b'digriet ta' din il-Qorti u qal li effettivament ir-relazzjoni tieghu llum jinsab f'pozizzjoni biex tigi prezentata. Filfatt ipprezenta kopja ta' din ir-relazzjoni li l-Qorti mmarkat bhala Dokument JM. Huwa kkonferma wkoll illi kien gie mhallas tas-servizz tieghu.

Rat ir-relazzjoni tal-espert tekniku l-Perit Jesmond Mugliett fejn wasal ghas-segwenti konkluzjonijiet:

"Illi ghalhekk il-kunsiderazzjonijiet principali jridu jiddeterminaw jekk:-

A. Jekk kienux il-intimati li kissru l-obbligi kontrattwali taghhom jew kienux l-rikorrenti li abbandunaw ix-xoghol

B. Jekk ix-xoghol sarx skond is-sengha u l-arti, partikolarment
i. gholi tas-sular, l-gholi tal-arkipjan fuq il-faccata,
ii. jekk id-dizinn strutturali kienx tajjeb,
iii. jekk it-testijiet tal-konkos jippruvaw li l-konkos kien ta' sahha skond kif rikjest
iv. jekk kienx hemm nuqqas mill-benej fl-armar jew fil-firxa ta' hadid jew fl-armar tax-shuttering
v. jekk kienx hemm nuqqas mill-bennej waqt it-tkissir tas-saqaf

C. Jekk il-konvenuta soffrietx danni minhabba xoghol hazin u agir abbuziv.

A: Jekk kienux il-intimati li kissru l-obbligi kontrattwali taghhom jew kienux l-rikorrenti li abbandunaw ix-xoghol

L-esponent ra l-Affidavit ta' Philip Xuereb, wiehed mill-rikorrenti fejn dan irrileva kif svolgew diversi fatti. L-esponent ra wkoll ix-xhieda u kontroezami ta' Maurizio Gauci. Minn dawn iz-zewg xhieda jirrizulta li:
Il-konvenuta Maria Mifsud qatt ma kecciet jew waqfet lill-bennejja milli jkomplu x-xoghol taghhom

Illi wara li tkisser is-saqaf li kien indika l-Perit Bugeja hargu konsenturi fuq is-saqaf ta' quddiem, tant li dan kien jehtieglu jitkisser ukoll.

Illi l-Perit Bugeja qal li l-konsenturi f'din il-parti tas-saqaf hargu ghax il-bennejja (l-rikorrenti) ma ghamlux qatgha fil-konkos u s-saqaf ta' quddiem soffra danni kawza tal-vibrazzjonijiet tat-tqattiegh. Dan il-punt qatt ma gie respint mill-rikorrenti.

Illi l-intimati ma kienux involuti fid-diskussjonijiet ta' xoghlijiet sabiex ikunu rimedjati l-hsarat u li tali diskussjonijiet saru bejn il-Perit u l-bennejja.

Illi l-konvenuta ma riedetx li jkollha saqaf maghmul f'zewg partijiet, wiehed dak li kellu jithalla (fuq wara u quddiem nett) u l-iehor dak li kellu jinghata mill-gdid (il-living area li tkissret). Illi minhabba r-rizenja tal-Perit Bugeja, il-konvenuta kien jehtiegilha ssib Perit iehor u l-Perit tal-fiducja taghha li ried jidhol ghall-inkarigu ma riedx li jidhol responsabbli ghal struttura b'saqaf li hu qisu ta' sahha anqas milli suppost.

L-esponent ra Artiklu 1640 (1) tal-Kodici Civili li jghid: Min jaghti x-xoghol jista' jholl, meta jrid, il-kuntratt ghalkemm ix-xoghol ikun diga beda u subArtiklu 1640(3) Jekk ikun hemm raguni valida biex iholl il-kuntratt, min jaghti x-xoghol ghandu jhallas biss lill-appaltatur somma li ma tkunx izjed mill-ispejjez tal-appaltatur u tal-valur tax-xoghol, wara li jittiehed qies tal-utilita' ta' dawk l-ispejjez u dak ix-xoghol lil min ikun ta' x-xoghol kif ukoll id-danni li dan ikun sofra.

Il-konvenuta ghalhekk kienet gustifikata li twaqqaf ix-xoghol ghax ma nghatatx rimedji sodisfacjenti mill-kuntrattur imqabbad minnha originarjament. Il-konvenuta zgur li ma kellha l-ebda tort filfatt li s-saqaf sar difettuz. Il-kuntrattur kien hass li l-Perit kellu jirrisolvi l-problemi, imma l-Perit waqqaf l-inkarigu tieghu u dawn l-azzjonijiet wasslu ghal sitwazzjoni ta' impass.

B. Jekk ix-xoghol sarx skond is-sengha u l-arti

I. L-gholi tas-sular u l-arkipjan

L-esponent Perit Nominat ra l-pjanti tal-permess, PA4544/07, partikolarment il-pjanta tal-faccata (Proposed Elevation) kif ukoll il-pjanta li turi sezzjoni trasversali mill-bini propost, (Proposed Section AA). Minn pjanta tal-facca jirrizulta illi fuq il-

filata tas-saqaf ezistenti tat-tieni sular (first floor) hemm cinta ta' tlett filati u fuqha soprabank ta' nofs filata. L-arkipjan tal-veranda kellu jkun fuq tmien filati mis-saqaf ezistenti. Minn fejn jibda l-arkipjan ghal taht is-saqaf gdid tat-tielet sular (second floor) kien hemm propost tlett filati. Il-faccata kien ghalhekk proposta fuq hdax il-filata.

Meta wiehed iqabbel kif filfatt inbniet il-faccata, l-unika differenza li hemm hija li c-cinta hija ta' tlett filati u nofs u fuqha hemm nofs filata sopra bank. L-istess sopra bank ma nbeniex il-wisa kollha kif hemm fil-pjanta tal-permess imma fil-fethiet biss. L-arkipjan huwa mibni fuq tmien filati u jikkonferma mal-pjanta.

Minn dan ghalhekk wiehed ma jistax jikkonkludi li kien hemm xi xoghol mhux skond l-arti u s-sengha. Il-fatt li c-cinta hija nofs filata ghola minn dak indikat fil-pjanti tal-permess hija filfatt pozittiv ghax kieku kienet tkun baxxa u perikoluza.

Illi meta wiehed jezamina l-pjanta tas-sezzjoni transversali (Proposed Section AA) jirrizulta li kien propost clear height ta' 2.9m, jigifieri hdax il-filata bejn wicc l-art u s-saqaf. Il-bibien interni tal-kmamar huma murija li kien ser ikollhom l-gholi ta' blata bhala 1.85m li jirrizulta ekwivalenti ghal seba' filati. Dan l-gholi propost tal-bibien interni huwa pjuttost baxx ghax in-normal huwa ta' tmien filati. L-gholi tar-railings huwa muri bhala 90 centimetru. Zgur ghalhekk wiehed jikkonkludi li l-hdax il-filata indikata fil-pjanta huma clear finished floor to ceiling height, ghax kieku kemm ir-railings kif ukoll il-bibien kien jehtiegu jkunu ndikati differenti.

Meta wiehed iqabbel il-mod kif imbaghad inbena s-sular wiehed isib li l-kontrabejt fuq it-tieni sular kien thalla u kienu saru trinek fl-istess kontrabejt sabiex il-filata tinbeda minn fuq il-konkos li tferra f'dawn it-tinek. Il-bibien interni ghandhom il-blata tmien filati u bicca fuq l-istess wicc tal-kontrabejt. Is-sottoskritt ghalhekk jikkonkludi li meta kien qed isir ix-xoghol tal-bini ma kienx hemm hsieb li jinqala l-kontrabejt.

Filfatt il-kont tal-kejl tax-xoghol jinkludi item 'Cutting of kontrabejt and refill trenches in C20 concrete in order to foot loadbearing walls'. Kien ikun hafna aktar cost effective kieku kien il-hsieb li l-kontrabejt jinqala eventwalment, li dan jinqala kollu f'daqqa milli l-ewwel isiru trinek fejn hemm il-hitan imbaghad jinqala l-kontrabejt bejn il-hitan wara li dawn jinbnew.

Mill-affidavit ta' Philip Xuereb, punt 4, jirrizulta li l-bennejja kienu gidbu l-attenzjoni tas-sid li qabel isaqqfu ahjar izidu filata f'dan is-sular. Skond l-istess Philip Xuereb, l-assistant bi qbil ma Mifsud qalilhom sabiex jimxu mal-pjanti taghhom. Dan il-punt jindika li l-fatt li jitkisser il-kontrabejt ma kienx il-hsieb originali meta nbeda l-bini. Seta kienet proposta ad hoc waqt il-progress tax-xoghol sabiex jintlahaq l-oggettiv ta' hdax il-filata. Kieku kellu jinqala l-kontrabejt, xorta wahda kien ikun jehtieg li eventwalment jinfirex ammont ta' torba ma kullimkien sabiex jindifnu xi pipes tas-sistema tad-dawl u plumbing. Ghalhekk l-gholi ta' 2.91m clear height qatt ma seta jirrizulta ezatt.

Il-Ligi Sanitarja u n-normi tal-MEPA jistabilixxu minimu ta' 2.75m bhala l-floor to ceiling height. L-gholi li kien jirrizulta kieku nqala' l-kontrabejt kien ikun ta' xi 2.8m li xorta huwa skond il-ligi Sanitarja. Wiehed ghalhekk ma jistax jikkonkludi l-gholi ntern huwa kontra l-arti u s-sengha ghax floor to ceiling height ta' 2.80m huwa gholi komuni, u accettabli f'binjiet f'Malta. Jibqa l-fatt li mhux perfettament konformi mal-pjanti u li l-konvenuta wara li nghata s-saqaf tat-tielet sular bdiet tinsisti li l-hdax il-filata jkunu clear height.

II. Kunsiderazzjoni tad-dizinn strutturali tas-saqaf

Is-sottoskritt ikkunsidra wkoll il-fatt jew id-dizinn strutturali tas-saqaf u travi inkorporati fl-istess saqaf kienx adegwat ghall-fethiet (spans) li tali saqaf u travi kien jehtieg ikopri.

Is-sottoskritt ikkunsidra partikolarment il-pjanta dokument PJB 7 ipprezentata mill-Perit Bugeja. Din il-pjanta turi t-tip ta' hadid (reinforcement) li ntuza fis-saqaf, il-hxuna tal-konkos li kellu jintuza kif ukoll is-sahha tal-konkos li kellu jintuza.

Il-pjanta tindika li fuq il-parti ta' wara tal-fond il-hxuna tas-saqaf kellu jkun 150 mm b'xibka wahda C503. Il-parti tan-nofs, fejn l-ewwel feggew il-konsenturi, kellha tkun xibka wahda C503 li tistrieh bejn zewg travi tal-konkos, mghotija mal-hxuna tas-saqaf, jigifieri Flush Beam A u Flush Beam B. Il-grad tal-konkos kellu jkun 25N/mm².

Is-sottoskritt ezamina jekk id-dimensjoni tal-flush beams u l-hadid li fihom kienux sufficjenti ghall-pizijiet li kienu ser ikunu suggetti ghalihom, skond indikazzjonijiet fl-istess dokument PJB7. Flush Beam A li kien ser jistrieh fuq hitan bi span ta' 4.20m kien dizinjat b'dimensjonijiet ta' 0.45m wiesgha u gholi ta' 0.20m. Skond l-istess dokument PJ27 il-Perit talab li dan it-travu jkollu hames vireg ta' 20mm diametru fuq (top reinforcement) u zewg vireg ta' 20mm diametru taht (bottom reinforcement). Il-kalkulazzjonijiet li ghamel is-sottoskritt juru li dan it-travu jfalli

- *Fl-ammont ta' tension reinforcement (hadid ta' taht ta' travu)*
- *Fl-ispan to depth ratio, li jirrizulta ta' 27.1*

Is-sottoskritt ra wkoll id-dizinn ta' Flush Beam B li suppost kellu jkollu dimensjonijiet ta' 0.3m wiesgha u 0.2m gholi. Skond l-istess document PJB7 il-Perit kien talab li dan it-travu jkollu tlett vireg ta' 20mm diametru fuq (top reinforcement) u tlett vireg ta' 20mm diametru taht (bottom reinforcement). Dan it-travu kien ser jistrieh bejn hitan b'distanza ta' 4.65m bejniethom (span). Minn kalkulazzjonijiet li ghamel is-sottoskritt dan it-travu jfalli fis-segwenti rekwiziti

- *Ammont ta' compression reinforcement (hadid ta' fuq tat-travu)*
- *Ammont ta' tension reinforcement (hadid ta' taht tat-travu)*
- *Fl-ispan to depth ration li jirrizulta li hu ta' 30.4*

Is-sottoskritt jikkonsidra li n-nuqqasijiet fid-dizinn strutturali ta' dawn it-travi bhala fattur ewlieni ghall-falliment tas-saqaf.

III. Kunsiderazzjonijiet dwar is-sahha tal-konkos

Is-sottoskritt ezamina wkoll id-dokumenti PJB2a u PJB2b li huma rizultati ta' testijiet tal-konkos tas-soqfa li saru fuq kampjuni li ttiehdu mill-istess saqaf. Dawn it-testijiet igibu d-data ta' 27 ta' Mejju 2008. Is-sottoskritt ezamina d-dokumenti PJB 4, u PJB5 li huma result sheets tal-laboratorju. PJB4 tirreferi ghal kampjun li ttiehed mill-arja tal-kmamar tas-sodda liema kampjun ghandu riferenza R8/108 u jikkorispondi ghar-rizultat ta' document PJB2a. PJB5 jirreferi ghal kampjun mehud mill-kitchen/ dining area, liema kampjun ghandu riferenza R8/1090. Ir-rizultat tat-test taw is-segwenti rizultati:

Kampjun R8/108 mehud mill-arja tal-kamra tas-sodda – sahha 19.5N/MM².
Length/diameter ratio huwa 1.1
Kampjun R8/109 mehud mill-arja tal-kitchen/living – sahha 27N/mm².
Length/diameter ratio huwa ta' 1.0.

Is-sottoskritt ra wkoll ittra mill-Laboratorju Solidbase Ltd, u iffirmata mill-istess Laboratory Manager ta' Solidbase, Kenneth Spiteri fejn qal li r-rizlutati tat-testijiet ghandhom isirilhom konverzjoni sabiex dawn ikunu ekwivalenti ghas-sahha ta' samples kubi, minhabba li l-kampjuni li ttiehdu jkunu ta' forma cilindrika. L-istess ittra tghid li kampjuni ta' forma cilinrika meta jsiru testijiet fuqhom jirrizultaw f'sahha anqas minn kampjuni ta' forma kuba, meta t-tul tal-kampjun cilindriku jkun id-doppju tad-dijametru (length:diameter ratio = 2:1). Dan l-argument sar ukoll mill-Perit Bugeja waqt ix-xhieda tieghu. Il-Perit Alan Saliba minn naha tieghu ma hassx il-htiega li jaghmel din il-konverzjoni. Meta wiehed jara d-dokument PJB 2a, dan jaghti length:diameter ration = 1.1 filwaqt li dokument PJB2b jaghti length:diameter ratio =1.

Dan ifisser li fil-kaz tal-kampjuni li ttiehdu t-tul tal-kampjun kien kwazi l-wiesgha tad-dijametru tal-kampjun, ghaz-zewg kampjuni li ttiehdu, ghalhekk mhux suppost issir konverzjoni. Wiehed ghalhekk irid jiddetermina jekk is-sahha li rrizultat mill-kampjuni ghandhiex tkun kunsidtrata bhala falliment. Is-sottoskritt ihoss li kieku kellu jittiehed average tas-sahha li r-rizultat dan jaghti sahha ta' 23.23N/mm². Is-sottoskritt ihoss li l-valur ta' 23.23N/mm² huwa vicin ferm is-sahha rikjesta ta' 25/mm² u jista jitqies accettabbli. L-rikorrenti xehdu li kienu saru testijiet mis-supplier tal-concrete, Attard Bros Ltd. Li kienu rrizultaw f'range fejn lanqas sahha registrata kienet ta' 22 N/mm² u li din kienet fiz-zona tal-bedrooms. Anke meta wiehed jiehu in konsiderazzjoni li l-anqas sahha kienet miksuba fiz-zona tal-bedrooms, fejn id-distanzi bejn il-hitan li fuqhom qed iserrah is-saqaf huma qosra filwaqt li l-ghola sahha rrizultat fil-parti fejn l-istruttura fija aktar sfida, dan ghandu wkoll effett fuq il-gudizzju ahhari ta' jekk il-konkos ghandux jitqies accettabbli.

IV. Jekk kienx hemm nuqqas tal-bennejja fil-firxa tal-hadid jew fl-armar

Argumenti li saru waqt ix-xhieda tal-Periti in karigati mix-xoghol li rreferew ghal fatt li l-armar tas-saqaf sar fuq kontrabejt gholi u li x-xibka ma ddahlietx sa nofs il-flush beam.

Rigward iz-zewg punti l-Perit Kurt Vella kien zar is-sit ezatt qabel ma nghata l-konkos meta kien qed jitqieghed il-hadid. Huwa stramb li f'dak l-istadju dan ma kienx irrileva li kien hemm xejn hazin ghal mod kif sar l-armar u nfirex il-hadid filwaqt li tqajjem dan il-punt wara. Jekk il-hadid tqieghedx sew qabel inghata l-konkos hija wkoll wada mir-responsabilitajiet tal-Perit.

Lis-sottoskritt ma jirrizultawlux provi li l-kontrabejt sfronda bil-piz tal-jacks u l-pizijiet sovvrapposti fuqhom. Lanqas ma rrizultawlu provi li x-xibka ma ddahlitx sew fil-flush beams. Ritratti li kienu jiffurmaw parti mir-rapport tal-Perit Alan Saliba filfatt juru li x-xibka tidhol sew fil-flush beams.

V. Jekk kienx hemm tkissir hazin tas-saqaf mill-bennejja.

Il-Perit Bugeja waqt ix-xhieda tieghu irrileva li l-bennejja ma segwex l-istruzzjoni tieghu li jaghmlu qatgha mal-flush beam A qabel ma jkissru s-saqaf u li tali qatgha ma ghamluhiex. Dan il-fatt qatt ma gie nnegat mill-bennejja. Il-perit Bugeja irrileva li meta l-bennejja ma ghamlux din il-qatgha, il-vibrazzjonijiet tat-tqattiegh mxew lejn il-kamra ta' barra li sak il-hin ma kelliex konsenturi u b'konsegwenza ta' hekk hargu hafna konsenturi tali li dan is-saqaf kellu wkoll jitqies li falla. Dan il-fatt qatt ma gie nnegat mill-bennejja.

Is-sottoskritt ihoss li din in-nuqqas tal-qatgha wahda ma tispjegax il-firxa sostanzjali ta' konsenturi f'din il-parti tas-saqaf. Kieku l-flush beam A ma kienx underdesigned, u kien aktar rigidu, il-konsenturi ma kienux ifeggu f'dak l-ammont. Kieku z-zewg frikorrenti f'daqqa, in-nuqqas tal-qatgha (saw cut) flimkien ma nuqqasijiet fid-dizinn ta' Flush Beam A li waslu sabiex din il-part tas-saqaf ifeggula dawk il-konsenturi kollha.

VI. Jekk kienx hemm tghobija zejda fuq is-saqaf

Il-Perit Bugeja fix-xhieda tieghu attribwixxa l-fatt li l-bennejja ghabbew is-saqaf b'hafna bricks bhala l-fattur ewlieni ghaliex feggew il-konsenturi. L-rikorrenti irribattew dan l-argument billi qalu li s-saqaf kien mirfud bil-jacks sakemm ghal erba gimghat jew aktar. Il-Perit Bugeja tenna li kien hemm overloading ta' erba darbiet dak li suppost jiflah is-saqaf.

Is-sottoskritt huwa tal-fehma li l-overloading ma sehhx sakemm is-saqaf kien mirfud imma f'dak il-punt li tnehha x-shutter. Ghalkemm wiehed jista' jikkonsidra l-bricks bhala tghobija eccessiva, loads ohra li s-saqaf huwa normalment iddizinjat ghalihom, bhal-loading mit-torbaa u l-madum u l-live load ma kenux prezenti f'dak il-waqt meta tnehha x-shutter. Jigifieri f'dak il-punt ma kienx hemm overloading ta' xi erba' darbiet aktar mid-design load. Minn ritratti li ssottometta l-Perit Alan Saliba jidher li

f'partijiet fejn feggew il-konsenturi kien ghad hemm ammont sostanzjali ta' bricks mqeghda fuq is-saqaf fejn hargu l-konsenturi. Hekk kif tnehha x-shutter il-piz tas-saqaf u tal-bricks mqeghda fuqu kien trasferit fuq il-flush beams li zzaqqe (deflected) bil-pizijiet minhabba nuqqasijiet fid-dizinn strutturali.

C. Jekk il-konvenuta soffriet danni minhabba xoghol hazin u agir abbuziv

L-esponent ezamina wkoll il-kont tal-kejl ipprezentat mill-rikorrenti, li a bazi tieghu huma ghamlu talba ghad-danni.

Minn kalkoli li ghamel is-sottoskritt Perit Nominat jidher li l-kejl tas-saqaf jinkludi wkoll il-parti ta' quddiem tas-saqaf, jigifieri minn fejn hemm Flush Beam A sal-veranda. Din il-parti tas-saqaf, hlief ghal parti tal-veranda wkoll feggew fiha konsenturi, x'aktarx max-xoghol tat-tkissir. Ghalkemm il-konvenuta kissret din il-parti unilateralment, inkluz il-parti tal-veranda, l-esponent ma jhossx li t-talba tal-rikorrenti ghall-hlas ghal din il-parti tas-saqaf hija gustifikata, ghax zgur mhux skond is-sengha u l-arti. Zgur din il-parti tas-saqaf kien dejjem ser jehtiegilha titkisser. Minn kalkoli ta' kejl li ghamel is-sottoskritt, jirrizulta li l-unika parti tas-saqaf li ma kienx jehtigielha titkesser minhabba kunsenturi huwa ta' madwar 10 qasab kwadri.

Illi jekk jigi deciz li s-saqaf ta' wara ghandu jibqa, items 3.01 u 3.01 iridu jonqsu fil-kejl ghal ghaxar qasab kwadri, sabiex ikopri dik il-parti biss kunsidrata mhux difettuza. L-ammonti ghalhekk ikollhom jonqsu pro rata ghal €958.82 u €125.58. Illi l-konvenuta m'ghandhiex thallas ghall-items, 3.03, 3.04, 3.06 u 3.08 ghax dawn jappartjenu ghal parti ta' quddiem tas-saqaf li kellha wkoll titkisser.

Illi kompessivament minn dan il-kont €1,116.2 jappartjenu ghal dik il-parti tas-saqaf li tkissret mill-konvenuta ghax feggew konsenturi.

Fatt iehor li jirrizulta huwa illi l-bennejja bdew itellghu l-livell tal-penthouse. Kien hemm hitan gholjin madwar tmien filati li minhabba li x-xoghol ma kienx komplut ma

kienux marbuta. F'istanza partikolari waqt maltempata partijiet minn dawn il-hitan iggarfu u waqghu fuq hitan ohra illi iggarfu wkoll. Il-konvenuta kellha tiehu passi legali sabiex jitnehha l-periklu. Tqabbad is-sottoskritt bhala perit inkarigat sabiex jistabilixxi jekk hemmx periklu u li jaghti struzzjonijiet ghal rimedja. Dawn il-procedura legali wasslu sabiex jinhattu partijiet mill-hitan. L-ispejjez ghal dawn l-azzjonijiet kienu ghal konvenuta.

Is-sottoskritt ma jhoss li r-rimedju ghall-konvenuta ghandu jkun it-tkissir tas-saqaf kollu a spejjez tal-partijiet misjuba responsabbli. L-gholi ta' hdax il-filata jista' jkun ottenut billi jitbaxxa l-kontrabejt. Lanqas ma hu impossibli li jinstab perit gdid li jiehu responsabilita' tax-xogholijiet godda. Il-konvenuta fil-fatt qabdet perit gdid sabiex igedded il-permess u ghalhekk jassumi r-responsabilitajiet. Dan jirrizulta mill-website tal-MEPA.

Bhala konsegwenza tal-passi legali li nbdew mill-rikorrenti l-konvenuta kellha tieqaf minn kull xoghol. Apartament u penthouse li kieku kienu lesti erba snin ilu ma tlestewx. Il-Qorti tista' tikkunsidra l-inkonvenjent tan-nuqqas ta' tkomplija ta' dawn l-appartament u t-tgawdija taghhom bhala danni li sofriet il-konvenuta."

Il-Perit Jesmond Mugliett xehed fil-11 ta' Frar, 2015 fejn saritlu referenza ghall-pjanta annessa mar-relazzjoni tieghu mmarkata bhala Dokument PJ1. Huwa spjega li din hija dik il-pjanta li giet moghtija lilu mill-Perit Joseph Bugeja. Huwa kkonferma li fil-kamra ntitolata "*kitchen*" hemm salib u qal li proprju kien hemmhekk fejn kien hemm konsenturi sieq ta' tigiega. Pero' jaf li qalu li sa fejn kien hemm il-bricks kien hemm l-irfid minn taht. Il-Perit spjega li kif effettivament tinhadem *design load* fl-istruttura u tkun konsistenti kemm minn *dead load* kif ukoll minn *life load*. *Dead load* huwa l-materjal kollu li kien hemm fl-istruttura u *life load* johduha minn *tables* ghal tal-apposta li jikkorrispondu ghal uzu per ezempju residenzjali u taghti xi rata ta' kemm hemm *kiloneutants per square millimetre* u qal li f'dan il-kaz id-*dead load* kien

qieghed hemm kollu u sahansitra kien hemm aktar ghax kif qal kien hemm il-bricks. Pero' l-*life load* ma kienx hemmhekk ghaliex l-uzu residenzjali ma kienx qed isir.

Huwa spjega li ghall-istruttura li kienet disinjata ghaliha *flash beams* ma jghaddux. Ix-xhud stqarr illi ezattament kemm kien hemm *bricks* u cioe' jekk kienx hemm tlieta jew erbgha jew tmien filati ma rrizultalux. X'aktarx l-*overloading* irrizulta f'dak il-punt fejn tnehha l-irfid u dan naturalment b'referenza ghad-*dead load* pero' l-hsara ssuccediet ghaliex kien hemm il-*flash beams under designed*. Spjega li meta jaghmlu kalkolazzjonijiet strutturali l-*actual dead weight* jimmultiplikawha *by a safety factor,* times 1.4 normalment u l-*life load* jimmoltiplikawh ukoll by *another safety factor* xi 1.6. Ghalhekk jekk *life load* ma kienx hemm allura diga kwazi nehha nofs il-*loading.* Huwa tenna li effettivament kemm kien hemm bricks jekk kienx hemm *times four* jew *times two* jew *times one point five* ma jistax jghid. Lanqas min kien qed jaghmel din it-trattazzjoni rigwardanti l-*bricks* ma seta' jghid bi precizjoni kemm effettivament kien hemm bricks.

Il-Perit sostna illi l-konkos filfatt kien ftit inqas b'sahhtu minn dak specifikat u cioe' minn *cube strength* ta' *twenty five* rrizulta *cube strength* ta' *twenty three* u dan wara li ra l-istimi sottomessi dwar il-*quarters* li sab. Peress illi d-differenza kienet marginali huwa ma setghax jghid illi l-konkos kien difettuz. Huwa ma kkontestax li kull virga ndividwali kienet tajba. Stabbilixxa illi l-ammont ta' vireg fit-travi kien inqas milli dak li suppost kien. Mistoqsi jispjega kif effettivament allura kien hemm dawn il-konsenturi b'sieq ta' tigiega fil-kamra mmarkata bl-isem *kitchen* jghid illi fil-mument meta' tnehhew il-gakkijiet, l-irfid, il-bricks li seta' kien hemm fuq is-saqaf kienu piz fuq struttura dghajfa u kien ghalhekk li rrizultaw il-konsenturi u dan kollu huwa msemmi fir-rapport tieghu a fol. 30 tar-rapport tieghu fit-tieni paragrafu.

Dwar il-kamra l-ohra intestata *dining/living* fuq il-pjanta PJB1 rrizultalu mix-xhieda mismuha li dawn il-konsenturi hargu wara li tkisser is-saqaf tal-kamra ntestata *kitchen*. Huwa qal li l-bennejja ma nnegawhx lanqas. Skond dak li qal il-Perit Bugeja

li l-konsenturi mxew ghal kamra *dining/living* waqt li l-haddiema kienu qed ikissru s-saqaf tal-kcina. Kieku t-travu kien iktar b'sahhtu seta' kien hemm inqas moviment fil-konsenturi. Una volta tnehha s-saqaf kollu tal-kcina l-*pressure* fuq *flash beam* A ikun naqas u ghalhekk il-konsenturi li deheru fil-*living/dining* m'humiex rizultat tal-*failure* tal-*flash beam* A pero' l-fatt illi t-travu ma kienx daqstant rigidu jfisser li kien hemm dawn il-konsenturi. Id-disinn tat-travu in kwistjoni rrispettivament mil-low ta' fuq ma kienx wiehed idoneju u dan sahansitra anke kkonfermah ma' *structure engineer* iehor. Sakemm is-saqaf kien ghadu mirfud bricks wahedhom per se ma jaghmlux din il-hsara. Mistoqsi kif effettivament tqatta' s-saqaf intitolata' kcina jghid illi ma jafx. Kull ma rrizultalu huwa li l-perit Bugeja kien qal illi l-bennejja ghamlu xi sawcut mal-*flash*, dan billi qata' bir-roller il-lupa li skont hu pero' din ma saritx u s-Sur Bugeja kien ta din l-istruzzjoni biex il-vibrazzjoni tat-tqattieh ma jigux trasmessi f'dik l-area maghrufa bhala *living/dining*. Il-Perit assuma illi s-saqaf tkisser b'jigger tal-idejn kif inhu normali. Kieku t-travu kien tajjeb il-hsara kienet probabilment jew setghet tkun inqas u huwa jibqa' jzomm ferm mal-konkluzjonijiet tieghu msemmija fir-relazzjoni tieghu.

Il-Perit Jesmond Mugliette rega' xehed in eskussjoni nhar it-3 ta' Gunju, 2015. B'referenza ghall-ewwel domanda li saret bhala Dokument JBQ1 a fol 297 tal-process jghid illi kemm skond il-Perit Bugeja kif ukoll skond il-Perit Kurt Vella il-qatgha bil-lupa ma kienitx saret. Jghid ukoll illi mix-xhieda tal-bennejja ma rrizultax lanqas li din effettivament kienet saret. Ghalhekk jghid li wasal ghall-konkluzjonijiet tieghu abbazi ta' din l-istess xhieda, li din il-qasma bil-lupa ma saritx. Jghid li di vista lilu ma jirrizultalux li effettivament saret xi qatgha bil-lupa. Mistoqsi jekk jistax jispecifika l-ammont li fil-fehma tieghu l-rikorrenti ghandhom jithallsu abbazi tat-talbiet taghhom, cioe' tax-xoghol li lahaq sar u tkejjel mill-Perit Bugeja u tax-xoghol li effettivament sar u ma tkejjilx mill-Perit Bugeja jghid li fir-rapport originali tieghu diga' tratta dan il-punt u rrefera ghall-kont li kien gie prezentat fil-mori, Ikompli li fil fatt indika liema ammonti kellhom jonqsu u effettivament liema ammonti ma kellhomx jittiehdu in konsiderazzjoni. Jghid li l-ammont li kellu jitnaqqas mill-kont li hareg il-Perit Bugeja

kien ta' elf, mija u sittax-il Ewro (€1,116). Jghid pero' l-kont li hareg Bugeja ma jinkludix ix-xoghol li kien sar wara u li dak ix-xoghol ma tkejjilx u lanqas hu ma kejjlu u ghalhekk m'ghandux fuq xiex jibbaza. Bhala principju pero' jghid illi ghandhom jiehdu konsiderazzjoni tal-materjal li ntuza u bini sa erba' filati. Jghid li kien hemm xi partijiet li kellhom joghlew aktar minn erba' filati, pero' kellu jitbaxxa minhabba xi periklu.

Illi fit-3 ta' Dicembru, 2015 xehed il-**Perit Jesmond Mugliett**. Il-Perit qal li kien gie nominat minn din il-Qorti b'digriet taghha tat-3 ta' Gunju 2015 sabiex jiddeskrivi x-xoghol li sar wara li l-perit Bondin kien ha l-kejl u sabiex sussegwentement jaghti stima tax-xoghol u anke jinkludi l-istima tal-valur ta' materjal mixtri mill-attur. Qal li fit-tieni lok kellu nkarigu iehor, u cioe' li ai fini tal-kontrotalba jindika jekk l-istess konvenut kienx bata xi danni w spejjez addizzjonali minhabba l-agir tal-rikorrenti u/jew tal-kjamat in kawza konsistenti f'tiswijiet tal-hsarat li kellu jaghmel. L-espert ezebixxa r-relazzjoni tieghu.

Il-Perit qal illi l-istima tax-xoghol li kien ghamel il-perit Bugeja kienet tammonta ghal tmint elef, disa' mija w disgha u disghin Ewro, liema ammont kien jinkludi parti tas-saqaf li eventwalment kienet kissret il-konvenuta. Huwa qal illi xoghlu sar wara li l-perit Bugeja kien ha l-kejl ta' binja tal-hitan livell tal-penthouse, liema hajt kien ta' madwar tmien filati. Sosnta li in segwitu' meta' l-konvenuta giet biex tkisser is-soqfa kellhom ihottu parti minn dan il-hajt, partikolarment l-appoggi. Kien sar ukoll tkissir tal-parti meqjusa bhala difettuza mill-istess perit Bugeja. Kompla jghid li eventwalment pero' l-konvenuta kissret parti ohra adjacenti fuq in-naha ta' quddiem tal-istess saqaf. Il-Perit sostna li effettivament kellha ragun tkisser din il-parti wkoll u dan ghaliex hemm feggew konsenturi. Spjega li fil-kont li hareg il-Perit Bugeja, l-bini tal-faccata ma jidhirx u konsegwentement huwa stabbilixxa l-valur ta' dan il-bini wkoll.

Zied jghid illi l-Qorti kienet ordnat illi dawk il-hitan tal-bricks fil-livell tal-penthouse, jinhattu sa erba' filati, w dan biex ma jkunux ta' periklu fil-maltemp. L-espert huwa tal-fehma li l-rikorrenti m'ghandhomx dritt la li dik il-parti tas-saqaf titkisser fuq struzzjonijiet tal-Perit Bugeja u lanqas ghal dik il-parti tas-saqaf li tkissret mill-konvenuta fejn gew il-konsenturi. Ghalhekk l-opinjoni tieghu hija li l-rikorrenti llum ghandhom ragun li ghandhom jithallsu tal-hitan tal-bricks *at penthouse level*, il-materjal ta' bricks li ghadu ppustjat u tax-xoghol tal-faccata ghalkemm dan ma kienx inkluz.

Ghalhekk spjega li fil-kalkoli tieghu huwa naqqas il-parti tas-saqaf li tnizzlet mill-konvenuta. Spjegali li l-bilanc li kien ghad fadal mill-kont tal-perit Bugeja kien ta' tlett elef, seba' mija u wiehed u tmenin Ewro (€3,781), minnhom tnaqqas il-valur tas-saqaf li twaqqa' mill-konvenut fl-ammont ta' elf u tletin Ewro (€1,030) u zdiedu l-ispejjez l-hitan tal-penthouse u l-materjal imholli fl-ammont ta' disa' mija, sebgha u sittin Ewro (€967) u ghalhekk il-bilanc dovut huwa ta' tlett elef seba' mija u tmintax (€3,718). Jekk wiehed izid l-ispejjez ghax-xoghol tal-faccata li jammonta ghal sitt mija disgha u erbghin (€649), il-bilanc rimanenti huwa ta' erbat elef, tlett mija u sebgha u sittin Ewro (€4,367).

Imbaghad ghadda biex iwiegeb it-tieni mistoqsija maghmula mill-konvenuta dwar il-hsarat u l-ispejjez addizzjonali li sofriet minhabba l-agir tal-attur u kjamat in kawza. Qal illi dawn il-hsarat kienu jikkonsistu f'kisi tas-saqaf li sar a spejjez tal-konvenuti, il-konsulta li saret mal-Perit Alan Saliba u spejjez tat-tigdid tal-permess peress li kien twal iz-zmien, inkluz il-hlasijiet tal-perit tal-pjanti godda. Kompla li ma' dawn iridu jizdiedu l-ispejjez tal-hatt tal-hitan peress li jirrizultaw li kienu perikoluzi w li il-Qorti kienet ordnat li provizorjament dawn isiru a spejjez tal-konvenuta. Hawnhekk spjega li skont ir-rati minnu stabbiliti, il-kisi tas-saqaf ghamlu bil-hamsin Ewro (€50) l-qasma kwadra u gie jammonta ghal tlett mija tnejn u ghoxrin Ewro (€322). Il-konsulta tal-Perit Alan Saliba tammonta ghal tlett mitt Ewro (€300), spejjez ta' tigdid ta' permess inkluz l-applikazzjonijiet u hlasijiet tal-MEPA jammontaw ghal sitt mitt

Ewro (€600). Total ta' elf mitejn u tnejn u sebghin Ewro (€1272). Naturalment maghhom iridu jizdiedu l-ispejjez tal-perit ta' dan ir-rapport. L-espert huwa tal-opinjoni illi l-konvenuta sofriet ukoll min-nuqqas ta' tgawdija tal-post sakemm tlesta, w dan peress li x-xoghol ma setax jitkompla, pero' dan ihallih fid-diskrezzjoni tal-Qorti. Ezebixxa r-relazzjoni tieghu li giet immarkata mill-Qorti bhala Dokument JM. Mistoqsi jekk regax acceda fil-post in kwistjoni, sostna illi ma kienx hemm ghalfejn peress li fuq il-pjanti li kellu f'idu seta' jasal ghar-rizultazi tieghu. Ikkonferma li acceda minn barra w ra l-faccata wkoll.

Il-Perit Tekniku Jesmond Mugliett rega' xehed fis-6 ta' April, 2016 u pprezenta rapport addizzjonali li huwa ghamel skont l-inkarigu moghti lili minn din l-istess Qorti kif preseduta. Il-Perit ikkonferma li diga' thallas mill-partijiet tal-inkarigu moghti lilu. Ir-relazzjoni addizzjonali giet immarkata bhala Dokument JM1.

Minn ezami ta' din ir-relazzjoni, l-Qorti rat li l-Perit Tekniku ghamel dawn il-konstatazzjonijiet:

"Xoghol li sar wara l-kejl tal-Perit Bugeja:

Wara li ttiehed il-kejl mill-Perit Bugeja, l-rikorrenti ghamlu x-xoghlijiet hawn elenkati:

1. *Bini ta' hitan tal-bricks fil-livell tal-penthouse level, Il-hitan kienu ta' qoxra wahda, gholi ta' madwar tmien filati.*
2. *Hatt tal-hitan tal-appoggi fil-livell tal-penthouse, fiz-zona fejn kellu jitwaqqa' s-saqaf.*
3. *Tkissir ta' dik il-parti tas-saqaf meqjusa mill-Perit Bugeja bhala difettuza.*

Eventwalment il-konvenuta kissret il-bqija tas-saqaf ta' quddiem bi spejjez taghha.

Il-bini tal-faccata tal-veranda mhuwiex inkluz fil-kejl tal-Perit Bugeja. Wara li waqt maltempata partijiet mill-hitan tal-bricks fil-livell tal-penthouse, li ttellghu mill-rikorrenti kienu waqghu, b'ordni tal-Qorti, l-rikorrenti kienu hattew l-istess hitan ghal erba' filati.

Is-sottoskritt mhux qed jifhem li l-rikorrenti qed jippretendu hlas ghat-tkissir tas-saqaf, f'dik il-parti maqbula mal-Perit Bugeja, ghax id-difetti li feggew u r-rimedju ordnat mill-Perit Bugeja zgur li ma kienx tort tal-konvenuta. Ghall-istess raguni s-sottoskritt ihoss li l-rikorrenti ma jistghux jippretendu hlas ghal xi hitan tal-appoggi li setghu inbnew f'dawn il-partijiet ghax dawn kellhom jinhattu minhabba difetti li ma feggewx kawza ta' azzjoni li ghamlet il-konvenuta.

L-unika hlas li ghandhom dritt jippretendu l-rikorrenti huwa ghall-hitan fuq in-naha ta' wara, jigifieri fil-bedroom area tal-penthouse level u ghal xoghol li sar fuq il-faccata jekk dan ma tkejjilx mill-Perit Bugeja.

Rigward il-hitan fil-bedroom area, l-rikorrenti kienu tellghu dawn sa tmien filati. Madanakollu minhabba periklu li nqala' dawn kellhom jinhattu ghal erba' filati. Is-sottoskritt huwa tal-fehma li huwa tal-ewwel erba' filati biss li l-rikorrenti ghandhom jithallsu. Il-konvenuta ma gabitx id-dizgwid li nqala' b'idejha. Ix-xoghol intemm hesrem u kellhom jinhattu l-hitan b'ordni tal-Qorti sabiex ikun evitat periklu. Il-konvenuta ghalhekk tista' tkun obbligata thallas ta' hitan gholi ta' erba' filati u materjal ta' bricks li kien uzat fil-hitan li nhattu. Il-kejl ta' dawn il-hitan huwa ta' :
6.71 qasab kwadri ta' hitan bricks tad-disa' dobblu
3 qasab kwadri ta' hitan bricks tas-sebgha

Is-sottoskritt huwa tal-fehma li mill-kont tal-Perit Bugeja, jigifieri dak muri bhala Revised Bill after break out, Dok. X tal-kawza originali, ghandhom jitnaqqsu il-parti tas-saqaf li tkissret mill-konvenuta. Il-kejl ta' dan is-saqaf huwa ta' madwar 6.44qsb kwd.

Ghalhekk Item 3.01 sa 3.09 fil-kont tal-Perit Bugeja ghandu jaqra

		Quantity	Unit	Rate LM	Rate €	Amount €
3.01	150mm suspended slab in C20 concrete inclusive of 1 layer C503 mesh	10.09	Qasab kw	42.00	97.83	1065.38
3.02	Extra over above for using C25 concrete instead of C20	10.09	Qasab kw	5.35	12.46	125.72
3.03	Extra 2" concrete over living area	0	Qasab kw	10.00	23.29	0.00
3.04	Extra over above for using C25 concrete instead of C20	0	Qasab kw	1.76	4.15	0.00
3.05	150mm slab in C20 concrete inclusive of 1 layer C503 mesh	0	Qasab kw	42.00	97.83	0.00
3.06	Extra over above for using C30 instead of C20	0	Qasab kw	8.50	19.80	0.00
3.07	Extra 1" concrete over above	0	Qasab kw	5.00	11.65	0.00
3.08	Extra over fuq using C30 concrete instead of C20	0	Qasab kw	1.42	3.31	0.00
3.09						
	Total ghal items 3.01-3.09					**1191.1**

Total ghal items 3.01 sa 3.09 fil-kont originali kien ta' €2223.90.

Jigifieri s-sottoskritt huwa tal-fehma li mill-kont tal-Perit Bugeja ghandhom jitnaqqsu €1,032.79 ghal dik il-parti tas-saqaf li kissret il-konvenuta ghax irrizultat difettuza.

Il-valur tal-hitan tal-bricks fil-livell ta' penthouse huwa kif muri hawn taht. Is-sottoskritt assuma l-istess ammont ta' bricks ta' hxuna 180mm, u ftit iktar (8 qasab kwadri) ghall-bricks ta' hxuna 230mm sabiex jasal ghal ammont ta' materjal li tieghu ghandu jithallas l-attur (supply only).

		Quantity	Unit	Rate LM	Rate €	Amount €
	230mm double density hollow concrete blockwork	6.7	Qasab kw	28	65.22	436.97
	180mm hollow concrete blockwork	3	Qasab kw	26	60.56	181.68
	Supply on 230mm hollow blockwork	8	Qasab kw	14	32.61	260.88
	Supply only 180mm hollow blockwork	3	Qasab kw	12	27.95	88.35
	Total					**967.88**

Mhuwiex car jekk l-rikorrenti humiex jippretendu hlas ghal xoghol fuq il-faccata tal-veranda. Item ghal xoghol fuq il-faccata fil-kont tal-Perit Bugeja ma jidhirx. Mill-banda l-ohra fl-affidavit ta' Philip Xuereb (fol. 34 tal-kawza originali, pt.34) dan ma jsemmix ix-xoghol tal-faccata bhala bilanc li hu dovut lill-aturi. Is-sottoskritt jistma li x-xoghol tal-faccata –

4.65 qasab kw b'rata ta' €139.76 jigifieri €649.88

Is-sottoskritt ma kellux ir-rati kollha tax-xoghol u ghalhekk wasal ghar-rata ta' €139.76 billi uza r-rata tal-bricks tas-7" (ghal darbtejn ghax faccata dobblu) u zied maghha dak li normalment kien jizdied ghal extra fuq il-fil (LM8 il-qasba kwadra). Is-sottoskritt ma inkludiex items bhal extra ghal samrotti, etc ghal faccata, izda

lanqas naqqas ghal fethiet u qies li dak li seta' jitqies bhala extra huwa kumpensat billi ma naqqas ghal fethiet.

Il-bilanc dovut ghall-rikorrenti huwa ghalhekk

Il-bilanc li baqa' mill-kont tal-Perit Bugeja	*€3781.11*
Naqqas ghas-saqaf li twaqqa' mill-konvenut	*€1032.79*
Zid ghall-hitan tal-penthouse u materjal imholli	*€967.88*
Bilanc dovut	*€3716.20*

Jekk il-faccata ghadha ma thallsitx, ma' dan ghandu jizdied

Xoghol tal-faccata	*€649.88*
Jigifieri	*€4366.08"*

Il-Perit Jesmond Mugliett ikompli:

"Danni u spejjez addizjonali minhabba l-agir tal-rikorrenti u/jew kjamati in kwantu u konsistenti fi hsarat li huwa sofra u kellu jirripara

Hija l-fehma tas-sottoskritt li l-konvenut garrab danni minhabba hsarat li huwa sofra u kellu jirripara. Dawn id-danni jikkonsistu

- *Tkissir tal-parti tas-saqaf ta' quddiem*
- *Konsulta mal-Perit Alan Saliba sabiex tinkiseb opinjoni indipendenti*
- *Spejjez ghal tigdid ta' permess, inkluz hlasijiet professjonali tal-perit ghal pjanti godda*
- *Spejjez sabiex jinhattu l-hitan fil-penthouse level sabiex il-hitan ma jkunux ta' periklu*

Kalkulazzjoni tad-danni u spejjez li garrab il-konvenut

- *Tkissir tal-parti tas-saqaf ta' quddiem, inkluz rimi ta' materjal 6.44 qasab kw b'rata ta' €50 jammonta ghal €322.00*
- *Konsulta tal-Perit Alan Saliba jammonta madwar €300*
- *Spejjez ghal tigdid ta' permess inkluz hlas tal-MEPA, jammonta ghal madwar €600*

Total €1,222.00

Spejjez sabiex jinhattu l-hitan.

Meta l-Qorti ordnat dawn ix-xoghlijiet hija qalet li l-ispejjez huma provizorjament ghall-konvenut. Is-sottoskritt ma rax kontijiet tal-rikorrenti ghal dawn ix-xoghlijiet, hlief dawk ghal hlasijiet konnessi mad-drittijiet tieghu hekk kif kalkulati mill-istess Qorti. Jekk il-Qorti tiddeciedi li l-ispejjez ghall-hatt ta' dan il-hajt ghandhom ikunu ghas-spejjez tal-rikorrenti, id-drittijiet tal-Perit Tekniku sabiex hejja l-ewwel rapport ghandhom jizdiedu mal-ispejjez hawn fuq elenkati.

Il-konvenuta sofriet ukoll in-nuqqas ta' tgawdija tal-post mibni minhabba li x-xoghol waqaf u ma setax imompli. Is-sottoskritt ihalli f'idejn l-Onorabbli Qorti sabiex tirrileva, jekk jidhrilha fuq dan il-punt u l-ispejjez rizultanti."

Il-Perit Jesmond Mugliett rega' xehed in eskussjoni nhar is-17 ta' Mejju, 2016. Saritlu referenza ghar-rapport addizzjonali li pprezenta fis- 6 ta' April 2016 b'mod partikolari ghal fol. 3 tar-rapport, fol 324 tal-process. Mistoqsi kif effettivament jirrizultalu li x-xoghol ma sarx skont is-sengha u l-arti, ried jippreciza illi huwa ma riedx jghid illi x-xoghol ma sarx skont is-sengha u l-arti originarjament, pero' spjega li din kienet *area* li kienet tinsab vicin dik il-parti li giet ordnata titkisser mill-Perit

Bugeja. Qal li mat-tkissir f'din l-*area* feggew xi konsenturi, u filfatt illi kien hemm konsenturi ma kienx kontestat lanqas mill-Perit Bugeja. Ghalhekk din kienet il-kawza ta' dizgwid bejn l-istess Perit Bugeja u l-bennejja; fejn il-Perit Bugeja kien qal li dawn il-konsenturi kienu feggew ghax il-bennejja ma obdewx l-istruzzjonijiet tieghu kif kellu jsir it-tkissir. Cio' nonostante l-konsenturi feggew u ghalhekk ghall-fini ta' uzu ghall-konvenut ma kienx saqaf accettabbli u ghalhekk hu hass li fil-kont dan ma kellux jidhol. Ix-xoghol originali mill-bennejja sar fuq struzzjonijiet tal-Perit Bugeja. Kompla li l-Perit Bugeja kien ta struzzjonijiet kif kellu jsir it-tkissir u cioe' li dawn ix-xoghlijiet kellhom isiru permezz ta' qatgha bil-lupa. Kompla jghid li l-istess perit Bugeja qal li dan ma sarx u illi filfatt il-bennejja stess ma kkontestawx li effettivament dan ix-xoghol ma sarx bil-lupa.

Saritlu wkoll referenza ghat-tieni paragrafu ta' din l-istess faccata a fol 324 u spjega li l-items hemmhekk kellhom ikunu 3.01 u 3.02. Mistoqsi ghaliex hemm varjanza f'dawn il-kejl skont l-iskeda ezebita fl-atti a fol 329 wiegeb illi r-rata tajba hija dik li tidher *in text* u cioe' 958.82 u 125.58. Tenna li fil-fehma tieghu il-konvenuta m'ghandhiex thallas ghall-items 3.03, 3.04, 3.06, 3.07, 3.08 u dan ghaliex ix-xoghlijiet ma sarux kif suppost minkejja li dawn ix-xoghlijiet gew ordnati mill-Perit Bugeja. Mistoqsi ta' min ikollhom ikunu l-ispejjez ta' tmien filati wiegeb li hu assuma li l-obbligu tal-konvenuta huwa li thallas ghal dak li realment se taghmel uzu minnu. Ghalhekk tenut kont li l-hajt huwa ta' erba' filati u l-materjal li thalla fuq il-post, jidhirlu li m'ghandhiex thallas tal-erba' filati addizzjonali li effettivament tnehhew. Kompla li l-hajt kien tela' w sussegwentement kien waqaf, il-hitan ma kinux marbutin, kien qed jirrizulta li ha jkun ta' periklu w ghalhekk tnehhew erba' filati minnhom. Fil-fehma tieghu il-hajt kif kien, gholi ta' tmien filati, kien ta' periklu w ghalhekk tnehhew l-erba' filati u kien ghalhekk li wasal ghall-konkluzjoni li l-konvenuta kellha thallas biss ta' erba' filati. Zied jghid lil effettivament jekk il-Qorti hija tal-opinjoni illi l-konvenuta ghandha thallas ta' tmien filati, l-ammont kellu jkun minn 260.88 imsemmi a fol. 330 tal-process jigi 521.76. Dwar is-supply ta' 180 millimetres hollow block work l-ammont flok 88.35 jigi 181.68. B'referenza ghal dak

li ghamel bhala kalkulazzjoni tad-danni u spejjez li gabet il-konvenuta qal li huwa assuma li effettivament tkissir tal-parti tas-saqaf ta' quddiem inkluz primi materjal fl-ammont ta' €322 saru mill-konvenuta. Mistoqsi jekk setghux gew imhallsa mill-bennejja wiegeb li ma jafx. Pero' mill-impressjoni li ha mill-varji xhieda, rrizultalu li kienet il-konvenuta li hallset ghalihom.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Philip Xuereb etipprezentata fit-18 ta' Lulju, 2016.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Joseph u Maria Mifsud ipprezentata fit-30 ta' Setttembru, 2016.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-kjamat in kawza il Perit Joseph Bugeja ipprezentata fis-26 ta' Ottubru , 2016.

Rat illi fis-seduta tas-7 ta' Dicembru 2016 il-partijiet awtorizzaw lil Qorti tghaddi ghas-sentenza taghha.

Ikkunsidrat.

Illi l-fatti fil-qosor li taw lok ghal din il-kawza kienu s-segwenti. L-intimati konjugi Mifsud kienu xtaqu jaghmlu xi alterazzjonijiet fil-proprjeta' taghhom Plot 9 Triq Dun Gerald Mangion, Mqabba u kienu avvicinaw lir-rikorrenti sabiex jaghmlu dan ix-xoghol bhala kuntratturi u kienu tawhom appalt ta' dak li kellu jsir taht id-direzzjoni tal-perit kjamat in kawza il-Perit Joseph Bugeja. Effettivament kienu ftiehmu bejniethom dwar il-prezzijiet tax-xoghol u li x-xoghol kien qed jigi sorveljat mill-Perit Kurt Vella li kien jahdem fl-ufficcju tal-Perit Joseph Bugeja. In effetti r-rikorrenti bdew bix-xoghol u kienu ghamlu xi saqaf u poggew xi *shutters* meta tpogga l-konkos. Izda meta r-rikorrenti marru biex jaqilghu ix-*shutters* irrizulta li kien hemm xi konsenturi fis-saqaf u minn appogg ghal appogg u ghalhekk meta ra hekk il-perit

Vella ikkomunika mal-perit Joseph Bugeja u rrapportalu dak li kien ra. Illi ghalhekk saru xi testijiet dwar it-tip u grad tal-konkos li ntuza, stante li deher li kien hemm divergenza bejn dak uzat fil-parti ta' quddiem tas-saqaf u dak li ntuza fil-parti ta' wara tal-istess saqaf. Irrizulta li skond parir li ttiehed minn Perit apparti, u cioe' mill-perit Alan Saliba, irrizulta li x'aktarx is-saqaf ma kienx b'sahhtu bizzejjed u r-rikorrenti u l-kjamat in kawza bdew jilletikaw bejniethom dwar min kien responsabbli ghal dan. Ir-rikorrenti sostnew li ma kienx hemm bizzejjed hadid fis-saqaf waqt li l-perit sostna li l-bennejja ghabbew is-saqaf wisq, waqt li l-kostruzzjoni kienet ghaddejja.

Illi l-intimati imbaghad waqqfu r-relazzjoni li kellhom mal-perit Bugeja u iddecidew li jahdmu taht is-sorveljanza tal-perit Alan Saliba. Ix-xoghol ghalhekk ghamel xi zmien wieqaf. Il-Perit Saliba kien tal-fehma li parti mis-saqaf kellu jitkisser u dan ghaliex il-perit Saliba ma xtaqx jidhol fuq xoghol nofs kedda ta' haddiehor u jiehu hu r-responsabilita'. Illi l-intimati imbaghad qabdu u ghamlu xoghol iehor tramite haddiema ohra.

Ir-rikorrenti ghalhekk ipprezentaw din il-kawza sabiex jithallsu tal-bilanc dovut lilhom filwaqt li l-intimati qed jeccepixxu li m'ghandhomx ihallsu lir-rikorrenti u dan ghaliex ix-xoghol ma sarx skond is-sengha u l-arti. Mhux talli hekk, talli ddikjaraw li sofrew xi danni, tant li pprezentaw kontro-talba. Ghal din il-konto-talba r-rikorrenti jsostnu li mhux minnu li l-intimati sofrew danni u jekk sofrew danni dan ma hux attriwibbli lilhom izda lejn il-kjamat in kawza il-perit Joseph Bugeja li ma dderigiex sew ix-xoghol. Illi kien ghalhekk li saret din il-kawza.

Fl-ewwel lok ir-rikorrenti jsostnu li l-intimati ma setghux iwaqqfuhom mill-appalt moghti lilhom hesrem u ghalhekk ghandhom jithallsu tal-bilanc kollu dovut u rimanenti.

In-natura tal-kuntratt ta' appalt kienet trattata fis-sentenza ta' din il-Qorti tad-9 ta' April 1968 fil-kawza **"Busuttil vs Fedele et"** fejn kienet citata s-sentenza tal-Qorti

tal-Kummerc moghtija fid-9 ta' Marzu 1939 fil-kawza **"Micallef vs Mamo et noe"** (Vol.XXX.III.433). Fis-sentenza citata, din il-Qorti qalet hekk :-

"... il-kuntratt ta' appalt huwa kuntratt bilaterali u dejjem soggett ghal patt kommissorju tacitu. Konsegwentement meta d-difetti fl-ezekuzzjoni jkunu ppruvati, il-kriterju essenzjali tad-decizjoni tinsab fl-ezami jekk ix-xoghol ikunx affett jew le minn vizzji sostanzjali. Dawn huma dawk id-difetti, imsejhin ukoll essenzjali, li jipprivaw il-haga mill-iskop jew mill-utilita' taghhom b'mod li ma tibqax tikkorrispondi ghad-destinazzjoni proposta mill-kommittent u ndikata min-natura stess tax-xoghol waqt li l-ohrajn kollha ghandhom jigu ritenuti mhux essenzjali. Meta d-difetti jkunu essenzjali, l-kommittent ghandu d-dritt jitlob ir-rizoluzzjoni tal-kuntratt minhabba l-inadempjenza. Meta ghal kuntrarju d-difett ma jkunx sostanzjali, l-appaltatur ma jistax jigi ritenut inadempjenti pero' jibqa' obbligat li jirripara d-difetti jew jaccetta riduzzjoni."

Din is-sentenza kienet segwita mid-decizjoni tal-Qorti tal-Appell (Sede Kummerc) tat-22 ta' Gunju 1994 fil-kawza **"Bonnici noe vs Sammut"**.

*"Il-modalita` tal-hlas lill-appaltatur tiddependi mill-mod kif ix-xoghol ikun kommissjonat (ara – '**Sacco v.Penza Construction Limited' –** PA/PS – 18 ta` Frar 2004). Jekk il-prezz jigi stabbilit ghal kull unita', l-appaltatur ikollu dritt jithallas tax-xoghol maghmul, izda jekk invece l-prezz ikun wiehed ghax-xoghol kollu, allura jekk ix-xoghol ma jkunx kompletat u sewwa, l-appaltatur ma jkollux dritt ghal ebda parti mill-hlas (ara – '**Mallia v.Fonk'** – Qorti tal-Appell – 24 ta` Jannar 1975)."*

Fil-kaz tal-lum ma hemm xejn fil-ftehim ta` bejn il-partijiet li jindika illi l-ftehim sar ghal kull unita' ta' xoghol, izda jidher illi x-xoghol ikkommissjonat lir-rikorrenti kien wiehed u cioe` dak illi jaghmlu l-alterazzjonijiet kif ordnati mill-Perit Joseph Bugeja u dan bhala xoghol wiehed u mhux *piece work.* Kwindi ghall-kaz tal-lum tiskatta t-tieni regola ndikata fil-paragrafu precedenti u cioe' illi l-prezz kien wiehed ghax-xoghol

kollu u allura l-intimati Mifsud mhux tenuti jhallsu ghax-xoghol li ma sarx sewwa izda ghandu jithallas biss ghax-xoghol li sar skond is-sengha u l-arti.

Din il-Qorti jidhrilha li ghandha tikkonferma u taghmel taghha l-principji ta` dritt li jirregolaw l-appalt, u li sintesi akkurata taghhom hija migbura fis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fil-kawza "**<u>Darmanin vs Agius</u>"** li kienet deciza fid-9 ta` Ottubru 2004.

Il-Qorti qalet hekk:-

*"Bhala l-ewwel principju huwa dottrinalment u gurisprudenzjalment ricevut illi l-appaltatur ghandu l-obbligu li jezegwixxi x-xoghol lilu kommess fis-sens li huwa ghandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xoghol ikun sejjer isir utilment u mhux b'mod li `l quddiem juri difetti. "L'imprenditore ha l'obbligo di eseguire bene l'opera commessagli, secondo i dettami dell'arte sua, e deve prestare almeno una capacita` ordinaria" (***Kollez Vol.XXVII pI p373***). Dan fis-sens li hu "ghandu jiggarantixxi l-bonta` tax-xoghol tieghu" (***Kollez Vol XL pI p485** ;*

*It-tieni principju jghid illi "L-appaltatur li jezegwixxi hazin ix-xoghol li jifforma l-oggett ta' l-appalt huwa responsabbli ghad-dannu kollu li jigi minn dik l-ezekuzzjoni hazina" (Kollez. Vol XXXVII pIII p883). Ghax kif jinsab ritenut ukoll "f'kaz bhal dan hu ghandu mill-ewwel ma jaghmilx ix-xoghol jew ikollu jirrispondi ghad-difetti li jigu l-quddiem" (**<u>Mario Blackman -vs- CarmeloFarrugia et noe</u>**", Appell Kummercjali, 27 ta' Marzu 1972). Dan hu hekk avvolja jkun hemm l-approvazzjoni tax-xoghol (Kollez. Vol XLI pI p667) jew l-appaltatur ikun mexa skond l-ispecifications jew l-istruzzjonijiet lilu moghtija mill-kommittent."*

Ghall-fini ta` kjarezza, u a skans ta` kull ekwivoku, din il-Qorti tghid, anke fuq l-iskorta tal-opinjoni tal-espert tekniku taghha, li fil-kaz tal-appalt mertu ta` din il-

kawza, id-difetti kienu essenzjali u sostanzjali u allura kif inghad fis-sentenza riportata fil-**Kollez. Vol. XXXVIII.I.292**, *meta allura jirrizultaw dawn id-difetti, kif certament hu l-kaz in ispecje, l-appaltatur jitqies in kolpa minhabba inadempiment. "Il-kolpa kontrattwali hija dik li tikkonsisti fin-nuqqas ta' l-ezekuzzjoni, jew f'ezekuzzjoni hazina, ta' l-obbligazzjoni rizultanti mill-kuntratt."*

Biex il-kuntratt ta' appalt bejn il-partijiet jitqies xolt, fin-nuqqas ta' kundizzjoni rizoluttiva espressa kif inhu proprju dan il-kaz, allura hija dik il-kundizzjoni rizoluttiva tacita li hija dejjem sotto-intiza ghal kull kuntratt bilaterali li ssib applikazzjoni f'dan il-kaz. L-**Art.1068 tal-Kap.16** jaqra hekk:- "*Il-kondizzjoni riżoluttiva tingħadd dejjem bħala li ġiet magħmula fil-kuntratti bilaterali, fil-każ li waħda mill-partijiet tonqos għall-obbligazzjoni tagħha: Iżda, f'dak il-każ, il-kuntratt ma jinħallx ipso jure, u l-qorti tista', skont iċ-ċirkostanzi, tagħti żmien xieraq lill-konvenut, bla ħsara ta' kull disposizzjoni oħra tal-liġi dwar il-kuntratt tal-bejgħ".*

Bl-applikazzjoni ta` din id-disposizzjoni, inadempjenza ta' parti f`kuntratt bilaterali, inkluz dak ta' llum, jista` jwassal ghax-xoljiment tal-kuntratt jew, skond ic-cirkostanzi, ghal adempiment tal-kuntratt jekk il-Qorti thoss illi dan ikun aktar opportun. Fil-kawza odjerna, din il-Qorti m'hijiex tal-fehma li r-rikorrent ghandu jinghata terminu sabiex jespleta l-appalt u ghalhekk tiddikjara l-kuntratt xolt.

Illi fil-kaz in desamina, fid-dawl ta' dak li gie rilevat aktar 'il fuq mill-perit tekniku nominat mill-Qorti, parti mix-xoghol li ghamlu r-rikorrenti ma sarx skond is-sengha u l-arti u ghalhekk l-intimati kenu gustifikati li jitterminaw l-appalt. Zgur li mhux il-kaz li din il-Qorti tipprefiggi terminu lir-rikorrenti sabiex jirrimedjaw dak li ghamlu.

F'din il-kawza din il-Qorti kienet innominat lill-Perit Jesmond Mugliette stante li l-kwistjoni li ghandha qudiemha hija wahda ta' natura purament teknika. Issa skond is-

sentenza tad-19 ta` Novembru 2001 fil-ismijiet **"Calleja vs Mifsud**", il-Qorti tal-Appell qalet hekk:-

"Kemm il-kostatazzjonijiet tal-perit tekniku nominat mill-Qorti kif ukoll il-konsiderazzjonijiet u opinjonijiet esperti tieghu jikkostitwixxu skond il-ligi prova ta` fatt li kellhom bhala tali jigu meqjusa mill-Qorti. Il-Qorti ma kenitx obbligata li taccetta r-rapport tekniku bhala prova determinanti u kellha dritt li tiskartah kif setghet tiskarta kull prova ohra. Mill-banda l-ohra pero', huwa ritenut minn dawn il-Qrati li kellu jinghata piz debitu lill-fehma teknika ta' l-espert nominat mill-Qorti billi l-Qorti ma kellhiex leggerment tinjora dik il-prova. Hu manifest mill-atti u hu wkoll sottolinejat fir-rikors ta' l-appell illi l-mertu tal-prezenti istanza kien kollu kemm hu wiehed ta' natura teknika li ma setax jigi epurat u deciz mill-Qorti minghajr l-assistenza ta' espert in materja. B'danakollu dan ma jfissirx illi l-Qorti ma kellhiex thares b'lenti kritika lejn l-opinjoni teknika lilha sottomessa u ma kellhiex tezita li tiskarta dik l-opinjoni jekk din ma tkunx wahda sodisfacentement u adegwatament tinvesti l-mertu, jew jekk il-konkluzjoni ma kenitx sewwa tirrizolvi l-kwezit ta' natura teknika."

In linea ta` principju, ghalkemm Qorti mhix marbuta li taccetta l-konkluzjonijiet ta` perit tekniku kontra l-konvinzjonitaghha (*dictum expertorum numquam transit in rem judicata*), fl-istess waqt dak *ma jfissirx pero` illi qorti dan tista' taghmlu b' mod legger jew kapriccjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja taghha kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravament ipoggu fid-dubju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b'ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta` l-aspett tekniku tal-materja taht ezami* ("**Grima vs Mamo et noe" –** Qorti tal-Appell – 29 ta' Mejju 1998)**.**

Jigifieri qorti ma tistax tinjora r-relazzjoni peritali sakemm ma tkunx konvinta li l-konkluzjoni ta` tali relazzjoni ma kienetx gusta u korretta. Din il-konvinzjoni pero` kellha tkun wahda motivata minn gudizzju ben informat, anke fejn mehtieg

mil-lat tekniku. ("**Cauchi vs Mercieca"** - Qorti tal-Appell - 6 ta' Ottubru 1999**; "Saliba vs Farrugia**" - Qorti tal-Appell - 28 ta' Jannar 2000 u "**Calleja *noe* vs Mifsud**" - Qorti tal-Appell - 19 ta` Novembru 2001).

Il giudizio dell`arte espress mill-perit tekniku ma jistax u ma ghandux, aktar u aktar fejn il-parti nteressata ma tkunx ipprevaliet ruhha mill-fakolta` lilha moghtija ta' talba ghan-nomina ta` periti addizzjonali, jigi skartat facilment, ammenokke` ma jkunx jidher sodisfacentement illi l-konkluzjonijiet peritali huma, fil-kumpless kollha tac-cirkostanzi, irragonevoli"- ("**Bugeja *et* vs Muscat et"** - Qorti tal-Appell - 23 ta` Gunju 1967).

Fil-kaz tal-lum, jirrizulta bhala fatt li wara li kien prezentat u mahluf ir-rapport peritali, saret talba sabiex ikun estiz l-inkarigu tal-istess perit sabiex jirrelata dwar il-kontro-talba tal-konvenuti. Inoltre ma saret l-ebda talba mill-partijiet ghall-hatra ta` periti addizzjonali, ghalkemm il-perit tekniku wiegeb ghal domandi in eskussjoni.

Kollox meqjus, din il-Qorti qeghda taghmel taghha l-konkluzjonijiet peritali ai fini ta' dak li rrelata dwar it-teknika o meno tax-xoghol esegwit mir-rikorrenti, fuq il-proprjeta' tal-konvenuti.

Illi ghalhekk il-perit tekniku kkonkluda li l-intimati ghad baqalghom ihallsu lir-rikorrenti s-somma ta' tlett elef sebgha mija u wiehed u tmenin Ewro u hdax-il centezmu (€3,781.11) bilanc mill-kont tal-Perit Bugeja u s-somma ta' disgha mija w sebgha u sittin Ewro u tmienja u tmenin centezmu (€967.88) rapprezentanti il-valur tal-hitan tal-bricks fil-livell tal-penthouse u materjal li kien hallas l-attur (vide fol. 330 u 331 tal-process) b'kollox is-somma ta' erbat elef sebgha mija w tmienja w erbghin Ewro u disgha w disghin centezmu (€4,748.99). Pero' minn din is-somma trid titnaqqas is-somma ta' elf u tnejn u tletin Ewro u disgha w sebghin centezmu (€1,032.79) rapprezentanti din is-somma l-ispejjez li l-intimati inkorrew sabiex bnew mill-gdid is-saqaf li kellu jigi mibdul mill-konvenuti stante li kien difettuz (vide fol.

29 tal-perit tekniku). B'hekk il-konvenuti ghandhom ihallsu s-somma ta' tlett elef sebgha mija w sittax-il Ewro u ghoxrin centezmu (€3,716.20). Pero' mill-banda l-ohra l-intimati sofrew danni kif deskritti mill-perit fir-rapprot tieghu a fol. 332 fl-ammont ta' elf mitejn u tnejn u ghoxrin Ewro (€1,222) liema spejjez thallsu provizorjament mill-konvenuti skond digriet tal-Qorti fil-mori tal-kawza. Ghalhekk bhala bilanc jibqa' is-somma ta' elfejn erbgha mija w erbgha w disghin Ewro u ghoxrin centezmu (€2,494.20).

Pero' l-Perit ma llikwida l-ebda ammont ta' flus ghaz-zmien li l-intimati kienu privi mill-proprjeta' taghhom u ghalhekk *arbitrio buoni viri* qed tillikwida s-somma ta' elf Ewro (€1,000) li ghandhom jigu moghtija mir-rikorrenti lill-intimati bhala kumpens.

Dwar il-posizzjoni tal-kjamat in kawza, is-sitwazzjoni hija pjuttost differenti. Il-kjamat in kawza wiegeb ghad-domandi tar-rikorrenti u cioe' fejn dawn kienu qed jitolbu somma flus minghand l-intimati bhala bilanc minn somma akbar dovut lilhom ghax-xoghol li pprestaw fil-proprjeta' tal-konvenuti. Huwa minnu li din hi relazzjoni *res inter alios acta* bejn il-kontendenti u ghalhekk f'din ir-relazzjoni l-kjamat in kawza ma jiccentra xejn u m'ghandu l-ebda *locus standi* fiha. Il-fatt li l-intimati ipprezentaw kontro-talba bl-ebda mod ma jolqot il-kjamat in kawza u dan ghaliex il-kontro-talba saret biss u limitatament lejn ir-rikorrenti u ghalhekk din il-Qorti ma tistax fuq talba tar-rikorrenti tikkundanna lill-kjamat in kawza jaghmel tajjeb ghad-danni li l-intimati qed jippretendu mir-rikorrenti. Il-kjamat in kawza fl-ebda hin ma gie notifikat bil-kontro-talba tal-intimati u ghalhekk zgur li ma jistax jigi kundannat ihallas xi flus bhala rizulat ta' din il-kontro-talba. Il-kontro-talba qatt ma jista' jkollha effett kontra kjamat in kawza kif provdut **fl-Artikolu 396 tal-Kapitolu 12** tal-Ligijiet ta' Malta li jipprovdi li hu artikolat f'termini precizi u inekwivoci in kwantu talba rikonvenzjonali hi akkordata biss kontra l-atttur u mhux kontra konvenut iehor fil-proceduri. (vide is-sentenza fl-ismijiet **Gasan Insurace Agency Limited vs Simon Soler u Paul Vella** deciza nhar it-22 ta' Novembru 2002 Appel Inferjuri). Ghalhekk l-eccezzjoni tieghu li jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju ghandha tigi milqugha.

Ghaldaqstant din il-Qorti filwaqt li qieghda tillibera lill-kjamat in kawza Perit Joseph Bugeja mill-osservanza tal-gudizzju, qieghda tilqa' it-talba rikorrenti ghall-kundanna u hlas ta' flus izda f'somma inferjuri u cioe' fl-ammont ta' elf erbgha mija w erbgha w disghin Ewro u ghoxrin centezmu (€1,494.20) u dan billi qieghda tilqa' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti u il-kontro-talba taghhom ghad-danni, filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tar-rikorrenti ghall-kontro-talba tal-intimati.

L-ispejjez tal-kjamat in kawza Perit Joseph Bugeja huma kollha a karigu tal-konvenuti, filwaqt li l-ispejjez l-ohra kollha, inkluz il-hlas tar-rapporti tal-perit tekniku nominat mill-Qorti huma kollha a karigu tar-rikorrenti.

Dott. C. Scerri Herrera LL.D.
Magistrat

Marbeck Spiteri
Deputat Registratur